

คู่มือมาตรฐาน

ด้านการตรวจสอบ และดำเนินคดี กับผู้ลักลอบเจาะ และลักลอบใช้น้ำบาดาล

โดย

ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

คู่มือ

มาตรฐานด้านการตรวจสอบ และดำเนินคดีกับผู้ลักลอบเจาะ และลักลอบใช้น้ำบาดาล

ดำเนินคดีโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 (รับสารภาพ)

จัดทำบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา (ทบ. 01) และบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา (ทบ. 02)

ส่ง ทบ. 01 และ ทบ. 02 ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี พร้อมบันทึกตรวจสอบสถานที่ และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการพิจารณาปรับ

คณะกรรมการแจ้งผลการพิจารณาให้เจ้าของเรื่อง และสำเนาแจ้ง สคบ. / ทสจ. เพื่อรับชำระค่าปรับ

ดำเนินคดีโดยการแจ้งความกล่าวโทษร้องทุกข์ (ไม่รับสารภาพ หรือ ต้องการส่งฟ้อง)

ทบ. โดยผู้รับมอบอำนาจ หรือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง แจ้งความกล่าวโทษร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนประจำท้องที่

พนักงานสอบสวนรวบรวมคำให้การของผู้กล่าวหา และผู้ต้องหา

ส่งคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีของ ทบ.

ส่งพนักงานอัยการ พนักงานอัยการพิจารณาส่งฟ้อง ศาลพิจารณาความผิด

แจ้งผลการพิจารณาให้พนักงานอัยการ และผู้ต้องหา

กรณีพบการกระทำผิด

บทนำ

ด้วยการปฏิบัติงานบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งอีกภารกิจหนึ่งในการที่จะควบคุม กำกับดูแลการใช้ทรัพยากรน้ำบาดาลของประเทศให้เป็นไปด้วยความถูกต้องภายใต้หลักการการบังคับใช้กฎหมายด้วยความเป็นธรรม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะการลักลอบเจาะน้ำบาดาลและการลักลอบใช้น้ำบาดาล ที่ยังมีอยู่เป็นจำนวนมากในปัจจุบัน

ทั้งนี้ ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ดังกล่าว ได้มีบทบัญญัติที่สำคัญในการควบคุมและการป้องกัน คือบทบัญญัติตามมาตรา 16 วรรคแรก ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้บาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และมีบทบัญญัติเพื่อกำหนดโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา 36 ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ และในกรณีความผิดดังกล่าว เมื่อพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดริบถอนสิ่งปลูกสร้าง อุดหรือก่อกบหลุม บ่อ ที่เกิดหรืออันเป็นเหตุให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวได้

แต่ภายใต้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ดังกล่าว ทำอย่างไรถึงจะสามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรมกับผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลที่อยู่ในระบบการขอรับใบอนุญาตที่ถูกต้องและมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด แต่ในอีกด้านหนึ่งยังมีผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลจำนวนมากที่ยอยู่นอกระบบการขอรับใบอนุญาตและไม่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ การนำบ่อน้ำบาดาลที่ลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาลให้เข้ามาอยู่ในระบบ มีผู้เล่นหรือผู้ปฏิบัติที่สำคัญในการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและบังคับใช้กฎหมาย คือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ซึ่งวิธีดำเนินการกับผู้ลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาลนั้น ในแต่ละพื้นที่อาจมีวิธีการที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ปฏิบัติจะต้องมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านกฎหมายที่ถูกต้อง ดังนั้น เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 มีแนวทางปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล จึงได้จัดทำคู่มือมาตรฐานด้านการตรวจสอบและดำเนินคดีกับผู้ลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาลขึ้น โดยในคู่มือนี้ จะมีองค์ประกอบตั้งแต่อำนาจหน้าที่ การสืบหาข้อมูลสถานที่ต้องสงสัย ขั้นตอนและวิธีการเข้าพื้นที่และตรวจสอบสถานที่ต่าง ๆ ทั้งสถานที่ที่มีเรื่องร้องเรียน หรือสถานที่ที่สงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาล ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมาย และระเบียบคำสั่งที่เกี่ยวข้อง ไปสู่กระบวนการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือมาตรฐานนี้ จะเป็นคู่มือที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และผู้ที่สนใจไม่มากนักน้อย และขออภัยหากมีข้อความตกหล่นหรือผิดพลาด มา ณ โอกาสนี้ด้วย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ 1 พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520	1
- อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520	2
- ประกอบกิจการน้ำบาดาลผิดกฎหมายต้องโทษอย่างไร	6
บทที่ 2 การสืบหาข้อมูล พยานหลักฐาน สถานที่ที่ต้องสงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะและ ลักลอบใช้น้ำบาดาล การตรวจสอบ และดำเนินคดี	7
- กรณีตัวอย่างการสืบหาข้อมูล	8
- ช่องทางร้องเรียน แจ้งเบาะแส แจ้งความนำจับ	11
- ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (กรณีดำเนินการเอง)	14
- แบบบันทึกการตรวจสอบสถานที่	17
- ตัวอย่างบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา (ทบ.01)	25
- ตัวอย่างบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา (ทบ.02)	26
- ผังขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการเปรียบเทียบคดี	30
- ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (กรณีไปกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือทหาร)	31
- ตัวอย่างบันทึกการตรวจยึด/จับกุม	32
- ตัวอย่างคำร้องขอออกหมายค้น	36
- ตัวอย่างหมายค้น	38
- ตัวอย่างบันทึกการตรวจค้น	40
- ตัวอย่างการแจ้งความร้องทุกข์	43
- ตัวอย่างหนังสือติดตามคดี	45
ภาคผนวก 1 ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	46
ภาคผนวก 2 พนักงานเจ้าหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา และในฐานะเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	53

บทที่ 1

พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

พนักงานเจ้าหน้าที่ คือผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่งตั้งให้ปฏิบัติกรตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

ปัจจุบัน ร.มว.ทส. ได้มีคำสั่ง ที่ 298/2553 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2553 เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ตามตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

- 1 ▶ ประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการน้ำบาดาล
- 2 ▶ ประธานกรรมการและกรรมการในคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี
- 3 ▶ ประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการน้ำบาดาล
- 4 ▶ ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
  - 4.1 ▶ อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล รองอธิบดี ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกอง ผู้อำนวยการศูนย์ และผู้อำนวยการกลุ่มที่ขึ้นตรงต่ออธิบดี
  - 4.2 ▶ นักวิชาการทรัพยากรธรณี นักธรณีวิทยา นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิทยาศาสตร์ วิศวกรเครื่องกล วิศวกรรังวัด วิศวกร และนิติกร ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป
  - 4.3 ▶ เจ้าพนักงานทรัพยากรธรณี นายช่างเครื่องกล นายช่างเทคนิค นายช่างสำรวจ และ นายช่างรังวัด ประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานขึ้นไป
- 5 ▶ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และข้าราชการพลเรือนสามัญ ประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป หรือประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานขึ้นไป ในกลุ่มงานทรัพยากรน้ำ สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด
- 6 ▶ นายกเทศมนตรี นายองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา
- 7 ▶ ปลัดเทศบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการกองช่าง หัวหน้าส่วนโยธา นิติกร วิศวกรโยธา นายช่างโยธา ช่างโยธา เจ้าพนักงานการประปา และเจ้าหน้าที่การประปา ซึ่งดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ระดับ 3 ขึ้นไป หรือประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการขึ้นไป หรือประเภททั่วไป ระดับชำนาญงานขึ้นไป สังกัดเทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา

หมายเหตุ

ผู้ดำรงตำแหน่ง ลำดับที่ 1 - 3 และ 4.1 - 4.3 เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ทั่วราชอาณาจักร

ผู้ดำรงตำแหน่ง ลำดับที่ 5 เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เฉพาะในเขตจังหวัดที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ

ผู้ดำรงตำแหน่ง ลำดับที่ 6 - 7 เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เฉพาะในเขตเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

1. ให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาลจัดการ รื้อ ถอน อุดหรือกลบหลุมบ่อ หรือ สิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวกับกิจการน้ำบาดาล ที่พิจารณาเห็นว่าก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่ง น้ำบาดาล ทั้งนี้ ภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากพนักงานน้ำ บาดาลประจำท้องที่

2. เข้าไปตรวจการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ และมีอำนาจสั่งเป็น หนังสือแก่ผู้รับใบอนุญาตหรือตัวแทนให้จัดการป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดจากการเจาะ น้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาลนั้นได้

3. สั่งให้เปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือหยุดการเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาล หรือการระบายน้ำ ลงบ่อน้ำบาดาล แล้วแต่กรณี ตามที่เห็นว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อแหล่ง น้ำบาดาล

4. มีอำนาจกระทำการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง อุดหรือกลบหลุมบ่อที่เกิด หรืออันเป็นสาเหตุให้เกิด ความผิด เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล กรณีผู้กระทำความผิดไม่ยอม กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าว โดยผู้กระทำความผิดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการ กระทำการนั้นทั้งสิ้น

5. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ ซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

6. ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตาม ความหมายในประมวลกฎหมายอาญา

ตามกฎกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

1. กรณีที่พบว่าผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลได้ใช้น้ำบาดาลสูงกว่าปริมาณ น้ำบาดาลสูงสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจประเมินปริมาณน้ำบาดาลเพิ่มขึ้น เพื่อใช้คำนวณค่าใช้น้ำบาดาลได้ (กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2540))

2. กรณีที่พบว่าผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลได้ใช้น้ำบาดาลสูงกว่าปริมาณ น้ำบาดาลสูงสุดที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มี อำนาจประเมินปริมาณน้ำบาดาลเพิ่มขึ้น เพื่อใช้คำนวณค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลได้ (กฎกระทรวง กำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล และหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการเรียกเก็บค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล พ.ศ. 2547)

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามประกาศกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

1. แจกเป็นหนังสือให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลซ่อมหรือเปลี่ยนเครื่องวัดปริมาณน้ำ กรณีตรวจพบว่า เครื่องวัดปริมาณน้ำชำรุด หรือทำงานไม่เที่ยงตรง

2. ตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องวัดปริมาณน้ำและการติดตั้งพร้อมทั้งฝึกตราประทับของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลติดไว้กับเครื่องวัดปริมาณน้ำนั้น

3. จัดทำบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา (ทบ.01) บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา (ทบ.02) กรณีตรวจพบการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล และผู้ต้องหาได้รับสารภาพและยินยอมให้เปรียบเทียบคดี

4. ดำเนินการให้ผู้ต้องหาชำระเงินค่าปรับตามที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ทำการเปรียบเทียบภายในกำหนด หากผู้ต้องหาไม่นำเงินค่าปรับมาชำระ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เจ้าของเรื่องดำเนินการฟ้องศาลต่อไป

(ข้อ 1-2 ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2521) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์)

(ข้อ 3-4 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดี การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี)

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามประกาศกระทรวง ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 (ต่อ)

(ข้อ 5-9 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการ สำหรับการเจาะน้ำบาดาลและการเลิกเจาะน้ำบาดาล พ.ศ. 2551)

(ข้อ 10 ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และมาตรการในทางวิชาการน้ำบาดาล สำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551 และประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการอุดกลบบ่อน้ำบาดาลที่เลิกใช้แล้ว พ.ศ. 2552)

อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

ตามระเบียบกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

รับแจ้งความน่าจับ ความผิดทางอาญาตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ระเบียบกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ว่าด้วยการแบ่งจ่ายเงินสินบนรางวัลและเงินค่าใช้จ่ายจากเงินค่าปรับทางอาญา พ.ศ. 2553 (ข้อ 8 (2)))

ตามประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

1. ลงนามรับรองการอุดกลบบ่อน้ำบาดาล
(ประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เรื่อง กำหนดแบบพิมพ์รายงาน พ.ศ. 2551)

2. รับแจ้งวันที่จะเริ่มเจาะน้ำบาดาลของผู้ที่ได้รับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล
(ประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต แบบคำขอต่ออายุใบอนุญาต และแบบใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาล พ.ศ. 2562)

3. แจ้งให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลส่งผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ ในกรณีที่พิจารณาเห็นว่าเป็นพื้นที่ที่อาจส่งผลกระทบต่อศักยภาพน้ำบาดาล สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ
(ประกาศกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เรื่อง กำหนดแบบคำขอรับใบอนุญาต แบบคำขอต่ออายุใบอนุญาต และแบบใบอนุญาตเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาล พ.ศ. 2562)

ตามคำสั่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ตรวจสอบความลึกของบ่อน้ำบาดาลที่มีเหตุสงสัยว่าจะมีความลึกเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด
(คำสั่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ที่ 119/2554 เรื่อง การตรวจสอบความลึกของบ่อน้ำบาดาล)

<p>เจาะ/ ใช้น้ำบาดาล/ ระบายน้ำลงบ่อ น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับ อนุญาต</p>		 <p>เจาะแล้วพบโบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ ซากดึกดำบรรพ์ หรือแร่ที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ หรือทางการศึกษา ในด้านธรณีวิทยา แล้วไม่แจ้งภายใน 7 วัน</p>
<p>จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และ จะริบเครื่องมือเครื่องใช้หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้</p>		<p>จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 1,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

ประกอบกิจการ น้ำบาดาล ผิดกฎหมาย

ต้องโทษ อย่างไร

เลิกใช้แล้วไม่แจ้ง
ภายใน 15 วัน

ปรับไม่เกิน 1,000 บาท

ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล
GPC
Groundwater Protection Centre

ไม่ปฏิบัติตาม
ประกาศกระทรวงที่
ออกตาม มาตรา 6

ปรับไม่เกิน 20,000 บาท

ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง
ของพนักงาน
เจ้าหน้าที่หรือของ
อธิบดีให้แก้ไข
จัดการป้องกัน
ความเสียหาย
อันเกิดจาก
การประกอบกิจการ
น้ำบาดาล

ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ใบอนุญาตสูญหาย
หรือถูกทำลายในสาระ
สำคัญแล้วไม่ยื่นคำขอ
รับใบแทนภายใน 30 วัน

ปรับไม่เกิน 500 บาท

ขีดขวางหรือไม่อำนวยความสะดวกแก่พนักงาน
เจ้าหน้าที่ตามสมควร

ปรับไม่เกิน 2,000 บาท

ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข
ที่กำหนดไว้ในใบอนุญาต

ปรับไม่เกิน 5,000 บาท

ไม่แสดงใบอนุญาต
หรือใบแทนใบอนุญาต
ไว้ในที่เปิดเผยหรือ
เห็นได้ง่าย

ปรับไม่เกิน 500 บาท

บทที่ 2

•• การสืบหาข้อมูล พยานหลักฐาน สถานที่ที่ต้องสงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาล การตรวจสอบ และดำเนินคดี

ในการที่เราจะค้นหาสถานที่ที่ต้องสงสัยหรือคาดว่าว่าจะมีการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาลนั้น จำเป็นต้องมีการสืบหาข้อมูล และพยานหลักฐานต่าง ๆ ก่อนที่จะได้มีการลงสนามเพื่อพิสูจน์ทราบต่อไป ซึ่งอาจมีที่มาหรือสามารถดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

1. จากการแจ้งเบาะแสของช่างเจาะน้ำบาดาล

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดและนิยมทำกัน และรู้ตำแหน่งบ่อที่ใกล้เคียง แต่มีข้อเสียคือจะเป็นการหักหลังผู้ว่าจ้างหรือช่างเจาะด้วยกัน และอาจจะมีข้อต่อธงบางอย่างที่เราจะรับได้หรือไม่เพื่อแลกกับการแจ้งเบาะแส

2. จากการร้องเรียน แจ้งเบาะแสของพลเมืองดี หรือผู้ประกอบการกิจการน้ำบาดาลใกล้เคียง

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่เกิดขึ้นเป็นระยะในปัจจุบัน แต่ก็ยังนับว่าน้อยมาก อาจเนื่องมาจากนิสัยของคนไทยที่ไม่ชอบยุ่งเรื่องของคนอื่น หรืออาจเกรงอันตรายหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อตนเอง หรือความไม่มั่นใจต่อทางราชการในการรักษาความลับของชื่อผู้ร้องเรียนหรือชื่อผู้แจ้งเบาะแส

3. การสืบหาข้อมูล และพยานหลักฐานต่าง ๆ ด้วยตนเอง

วิธีการนี้เป็นวิธีการที่อาจจะยุ่งยากและสลับซับซ้อน แต่มีหลักคิดง่าย ๆ คือ

- ในพื้นที่นั้นมีแหล่งน้ำอะไร ถ้าเค้มาใช้ เค้จะใช้ น้ำจากที่ไหน ?
- หรือมีการเชื่อมต่อระบบน้ำผิวดินแล้ว แต่ใช้น้อยมาก ที่เหลือใช้น้ำจากที่ไหน ?
- หรือมีใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลแล้ว แต่ใช้น้อยมาก ที่เหลือใช้น้ำจากที่ไหน ?

➡ กรณีตัวอย่างการสืบหาข้อมูล และพยานหลักฐานต่าง ๆ ของสถานบริการอาบอบนวด

- ➡ • ข้อมูลรายชื่อ – สถานที่ตั้ง
- ➡ • ข้อมูลรายชื่อสถานบริการอาบอบนวด ที่ได้รับใบอนุญาต ตามมาตรา 3 (3) แห่ง พ.ร.บ. สถานบริการ พ.ศ. 2509
- ➡ • ข้อมูลจำนวนห้องในสถานบริการ
- ➡ • ข้อมูลจำนวนพนักงานที่ให้บริการอาบอบนวด
- ➡ • ข้อมูลความต้องการใช้น้ำต่อวันในสถานบริการ
- ➡ • ข้อมูลการใช้น้ำประปา จาก กปน. หรือ กปภ.
- ➡ • ข้อมูลค่าความเหนียวนำไฟฟ้าของน้ำที่ใช้ในสถานบริการ
- ➡ • ข้อมูลค่าความเหนียวนำไฟฟ้าของน้ำประปาในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

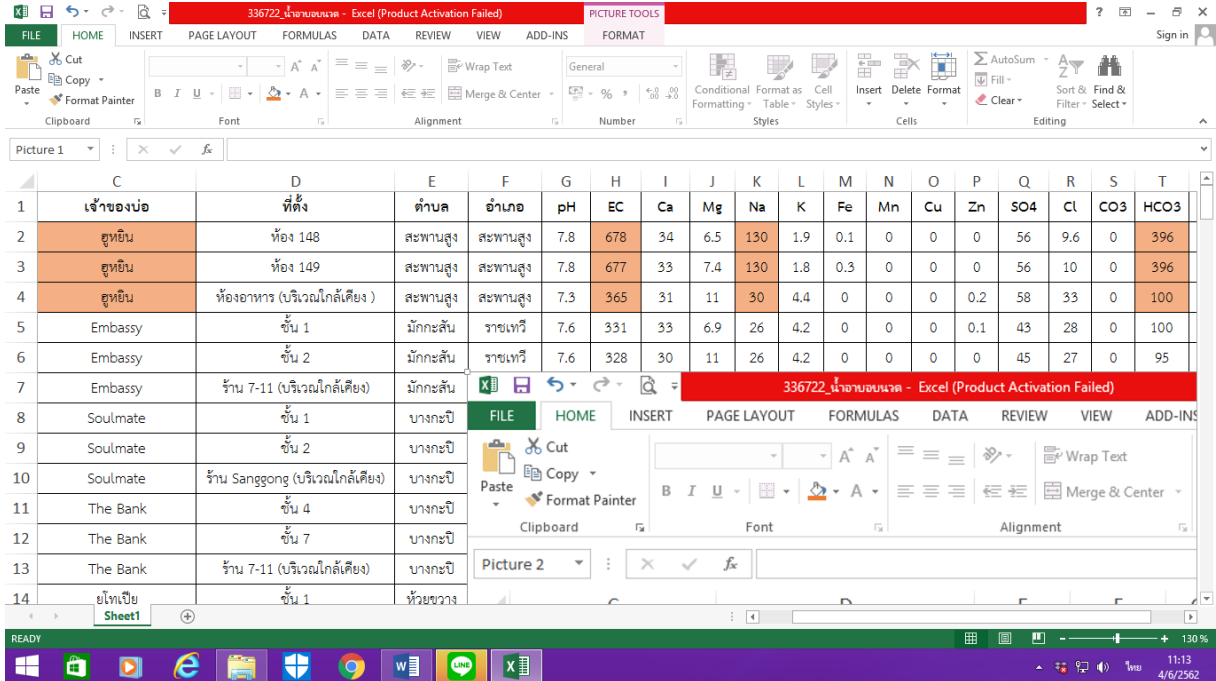
➡ กรณีตัวอย่างการสืบหาข้อมูล และพยานหลักฐานต่าง ๆ ของสถานที่อื่น ๆ

- ➡ • ข้อมูลรายชื่อ – สถานที่ตั้ง
- ➡ • ข้อมูลรายชื่อสถานประกอบการที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายประเภทต่าง ๆ เช่น เป็นโรงงาน โรงแรม หอพัก ห้องชุด อพาร์ทเม้นส์ ฯ ล ฯ
- ➡ • ข้อมูลรายชื่อ – สถานที่ตั้ง ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาลจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL) หรือประสานพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่โดยตรง
- ➡ • ข้อมูลการใช้น้ำประปา จากการประปานครหลวง หรือการประปาส่วนภูมิภาค
- ➡ • ข้อมูลความต้องการใช้น้ำต่อวันในสถานประกอบการ
- ➡ • ข้อมูลแผนที่ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนที่แหล่งน้ำผิวดินทุกประเภท รวมถึง เขตป่าไม้ เขตอุทยาน และเขตหวงห้ามอื่น ๆ
- ➡ • ข้อมูลค่าความนำไฟฟ้าของน้ำที่ใช้ในสถานบริการ
- ➡ • ข้อมูลค่าความนำไฟฟ้าของน้ำประปาในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง

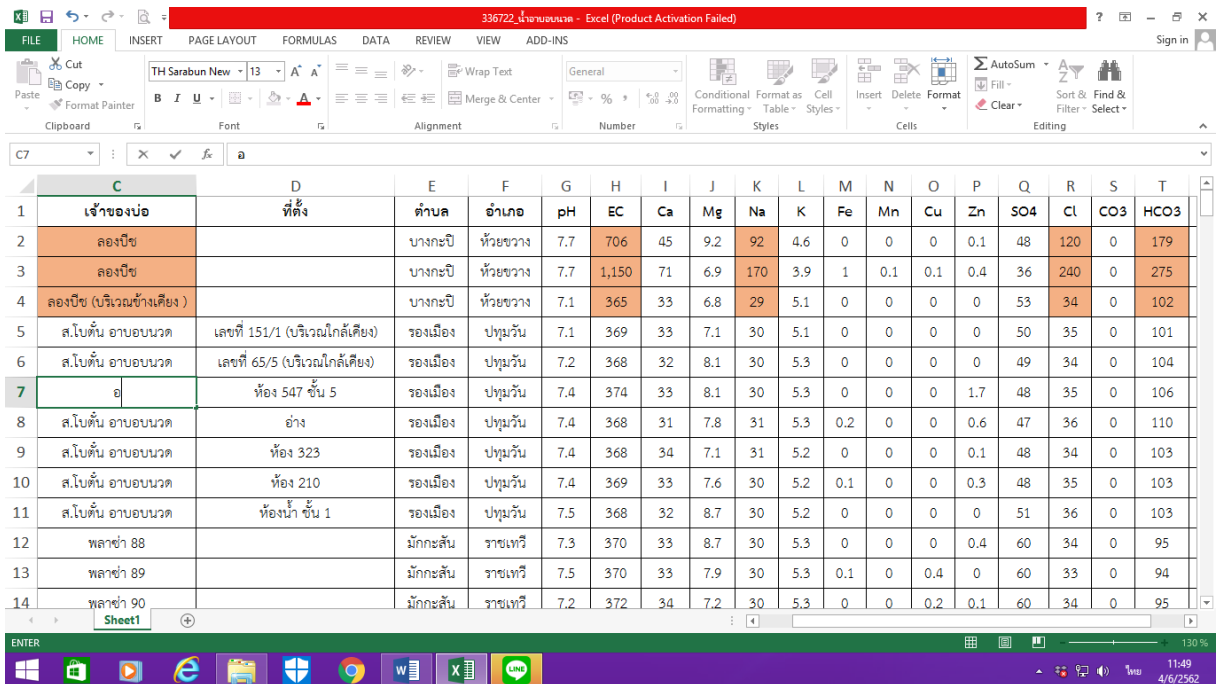

ตัวอย่างข้อมูล

ผลวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำจากสถานที่ต้องสงสัย

	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
	เจ้าของบ่อ	ที่ตั้ง	ตำบล	อำเภอ	pH	EC	Ca	Mg	Na	K	Fe	Mn	Cu	Zn	SO4	Cl	CO3	HCO3
2	ซูฮยีน	ห้อง 148	สะพานสูง	สะพานสูง	7.8	678	34	6.5	130	1.9	0.1	0	0	0	56	9.6	0	396
3	ซูฮยีน	ห้อง 149	สะพานสูง	สะพานสูง	7.8	677	33	7.4	130	1.8	0.3	0	0	0	56	10	0	396
4	ซูฮยีน	ห้องอาหาร (บริเวณใกล้เคียง)	สะพานสูง	สะพานสูง	7.3	365	31	11	30	4.4	0	0	0	0.2	58	33	0	100
5	Embassy	ชั้น 1	มักกะสัน	ราชเทวี	7.6	331	33	6.9	26	4.2	0	0	0	0.1	43	28	0	100
6	Embassy	ชั้น 2	มักกะสัน	ราชเทวี	7.6	328	30	11	26	4.2	0	0	0	0	45	27	0	95
7	Embassy	ร้าน 7-11 (บริเวณใกล้เคียง)	มักกะสัน															
8	Soulmate	ชั้น 1	บางกะปิ															
9	Soulmate	ชั้น 2	บางกะปิ															
10	Soulmate	ร้าน Sanggong (บริเวณใกล้เคียง)	บางกะปิ															
11	The Bank	ชั้น 4	บางกะปิ															
12	The Bank	ชั้น 7	บางกะปิ															
13	The Bank	ร้าน 7-11 (บริเวณใกล้เคียง)	บางกะปิ															
14	ยี่โถเป็ย	ชั้น 1	ห้วยขวาง															

	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
	เจ้าของบ่อ	ที่ตั้ง	ตำบล	อำเภอ	pH	EC	Ca	Mg	Na	K	Fe	Mn	Cu	Zn	SO4	Cl	CO3	HCO3
2	ลองบีช		บางกะปิ	ห้วยขวาง	7.7	706	45	9.2	92	4.6	0	0	0	0.1	48	120	0	179
3	ลองบีช		บางกะปิ	ห้วยขวาง	7.7	1,150	71	6.9	170	3.9	1	0.1	0.1	0.4	36	240	0	275
4	ลองบีช (บริเวณข้างเคียง)		บางกะปิ	ห้วยขวาง	7.1	365	33	6.8	29	5.1	0	0	0	0	53	34	0	102
5	ส.โบตัน อานอบนวด	เลขที่ 151/1 (บริเวณใกล้เคียง)	รองเมือง	ปทุมวัน	7.1	369	33	7.1	30	5.1	0	0	0	0	50	35	0	101
6	ส.โบตัน อานอบนวด	เลขที่ 65/5 (บริเวณใกล้เคียง)	รองเมือง	ปทุมวัน	7.2	368	32	8.1	30	5.3	0	0	0	0	49	34	0	104
7	อู	ห้อง 547 ชั้น 5	รองเมือง	ปทุมวัน	7.4	374	33	8.1	30	5.3	0	0	0	1.7	48	35	0	106
8	ส.โบตัน อานอบนวด	อ่าง	รองเมือง	ปทุมวัน	7.4	368	31	7.8	31	5.3	0.2	0	0	0.6	47	36	0	110
9	ส.โบตัน อานอบนวด	ห้อง 323	รองเมือง	ปทุมวัน	7.4	368	34	7.1	31	5.2	0	0	0	0.1	48	34	0	103
10	ส.โบตัน อานอบนวด	ห้อง 210	รองเมือง	ปทุมวัน	7.4	369	33	7.6	30	5.2	0.1	0	0	0.3	48	35	0	103
11	ส.โบตัน อานอบนวด	ห้องน้ำ ชั้น 1	รองเมือง	ปทุมวัน	7.5	368	32	8.7	30	5.2	0	0	0	0	51	36	0	103
12	พลาซ่า 88		มักกะสัน	ราชเทวี	7.3	370	33	8.7	30	5.3	0	0	0	0.4	60	34	0	95
13	พลาซ่า 89		มักกะสัน	ราชเทวี	7.5	370	33	7.9	30	5.3	0.1	0	0.4	0	60	33	0	94
14	พลาซ่า 90		มักกะสัน	ราชเทวี	7.2	372	34	7.2	30	5.3	0	0	0.2	0.1	60	34	0	95

ผลการตรวจวัดปริมาณเรดอน (Rn - 222) ด้วยเครื่อง RDA7 โดย สำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล

Run no.	ประเภทน้ำ	รายละเอียด ตัวอย่างน้ำ	ค่าเบื้องต้น				วันที่วัด ตัวอย่าง
			Rn - 222 (Bq/m ³)	pH	EC (us/cm)	Temp (°C)	
01	น้ำประปา	น้ำดิบเพื่อทำน้ำประปา บริเวณคลองประปา แยกพงษ์เพชร	35.8	8.062	415	30.1	31/7/62
02	น้ำประปา	น้ำประปา อาคาร 2 ชั้น 4 ทบ.	71.1	7.944	521	31.6	31/7/62
03	น้ำผสม	น้ำดิบเพื่อทำน้ำประปา ผสมกับน้ำบาดาล ทบ.	2,190	7.420	530	31.1	31/7/62
04	น้ำบาดาล	น้ำบาดาล ทบ.	5,950	8.006	712	31.0	31/7/62

หมายเหตุ ; 1. อัตราส่วนของ น้ำดิบ : น้ำบาดาล เท่ากับ 1 : 1
2. หากมีการสูบน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เกิน 3 วัน ปริมาณเรดอน (Rn - 222) ในน้ำจะมีปริมาณลดลงได้ เนื่องจาก Half life ของเรดอน (Rn - 222) ประมาณ 3.8 วัน
3. ข้อมูล ณ วันที่ 31 ก.ค. 62
4. เรดอน (Rn - 222) เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่มีสถานะเป็นก๊าซ ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น และไม่มีรส โดยเกิดขึ้นตามธรรมชาติ จากการเสื่อมสลายตัวของธาตุยูเรเนียม ซึ่งมีปะปนอยู่ในหินดินทรายทั่วโลก จนกลายเป็นเรเดียมและกลายมาเป็นก๊าซเรดอนในที่สุด

ร้องเรียน/แจ้งเบาะแส/แจ้งความนำจับ สถานที่ที่ต้งสงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาล

ปัจจุบันการมีช่องทางการแจ้งข้อร้องเรียน/แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาลหลายช่องทาง ดังนี้

• [แจ้งทางสายด่วน 1310](#) ของ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

• [แจ้งผ่านระบบ E-PETITION](#) ของ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

• [แจ้งผ่านระบบ EMAIL: WEBMASTER@DGR.MAIL.GO.TH](mailto:webmaster@dgr.mail.go.th) ของ
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

• [แจ้งที่ สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หรือ
สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต 1 – 12 กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หรือ](#)

[สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดทุกจังหวัด หรือ](#)

[ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล](#)

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการร้องเรียน/แจ้งเบาะแส ผ่านทางระบบหรือช่องทางใด ๆ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 จะต้องเป็นผู้ออกไปตรวจสอบข้อเท็จจริง หากพบการกระทำความผิดตามที่มีการร้องเรียน/แจ้งเบาะแส ก็จะต้องมีการดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

เมื่อเราได้ข้อมูลสถานที่ต้องสงสัยหรือคาดว่าจะมีการลักลอบแล้ว จะทำอย่างไรต่อไปละ.

ข้อพึงระวัง

ข้อมูลต้องชัดเจน
การละเมิด
ข้อกฎหมาย

อำนาจตามกฎหมาย
การนกรกสถานที่
พร้อมมัย .

ถ้าพร้อมแล้ว ไปพิสูจน์ทราบกัน ตามขั้นตอนการปฏิบัติ แยกเป็นกรณี ดังนี้

1. ไปเอง ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520

- ➡ ทำหนังสือแจ้ง เพื่อขออนุญาตเข้าพื้นที่ โดยระบุวัน เวลา และวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน
- ➡ จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือ

เอกสาร	เครื่องมือ
1. แบบบันทึกการตรวจสอบสถานที่	1. เครื่องวัดค่าพีคิตจากจากสัญญาณดาวเทียม
2. แบบบันทึกการเก็บตัวอย่างน้ำ	2. เครื่องวัดค่าความเหนียวน้ำไฟฟ้า (ถ้ามี)
3. สำเนาข้อสั่งการเรื่องร้องเรียน/แจ้งเบาะแส	3. เครื่องมือตรวจสอบความลึกของบ่อน้ำบาดาล
4. แผนที่แสดงจุดที่ตั้งเรื่องร้องเรียน/แจ้งเบาะแส	4. กล้องถ่ายรูป
5. แบบบันทึกการรับแจ้งความนำจับ (แบบ ทบ.นจ.3) (ถ้ามี)	5. คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (ถ้ามี)
6. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาลบริเวณใกล้เคียง	6. Printer หรือเครื่องพิมพ์เอกสาร (ถ้ามี)
7. สำเนาพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520	7. อุปกรณ์ในการชุด งด ผ้าถุง หรือเจาะ
8. สำเนาประกาศกระทรวงฯ เรื่อง กำหนดเขต น้ำบาดาลและความลึกของน้ำบาดาล พ.ศ. 2554	8. อุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างน้ำ
9. แบบบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา (แบบ ทบ.01)	
10. แบบบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา (แบบ ทบ.02)	
11. แบบคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล (แบบ นบ.2)	
12. สำเนาหนังสือขออนุญาตเข้าพื้นที่	
13. บัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ๕	
14. หนังสือ/คำสั่งมอบอำนาจแจ้งความร้องทุกข์	
15. ข้อมูลค่าความเหนียวน้ำไฟฟ้าของน้ำประปา	

2. ไปกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือทหาร

➡ ทำหนังสือประสาน เพื่อขอกำลังสนับสนุน และขอยกยาคัน

➡ จัดเตรียมเอกสารและเครื่องมือ

เอกสาร	เครื่องมือ
1. แบบบันทึกการตรวจสอบสถานที่	1. เครื่องวัดค่าพีคัดฉากจากสัญญาณดาวเทียม
2. แบบบันทึกการเก็บตัวอย่างน้ำ	2. เครื่องวัดค่าความเหนียวน้ำไฟฟ้า (ถ้ามี)
3. สำเนาพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520	3. เครื่องมือตรวจสอบความลึกของบ่อน้ำบาดาล
4. สำเนาประกาศกระทรวงฯ เรื่อง กำหนดเขตน้ำบาดาลและความลึกของน้ำบาดาล พ.ศ. 2554	4. กล้องถ่ายรูป
5. หนังสือมอบอำนาจให้แจ้งความร้องทุกข์	5. คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก (ถ้ามี)
6. สำเนาบัตรข้าราชการ	6. Printer หรือเครื่องพิมพ์เอกสาร (ถ้ามี)
7. แบบคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล (แบบ นบ.2)	7. อุปกรณ์ในการขุด จัด แฉวถาง หรือเจาะ
8. บัตรพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ	8. อุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่างน้ำ
9. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาลบริเวณใกล้เคียง	
10. ข้อมูลค่าความเหนียวน้ำไฟฟ้าของน้ำประปา	
11. สำเนาเรื่องร้องเรียน (ถ้ามี)	

ปทส.บุกจับฟาร์มหมูลอบเจาะน้ำบาดาลใช้ไม่ขออนุญาต 9 บ่อ

วันที่ลงข่าว 27 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 05:31 น. 1,282

ปทส.บุกจับฟาร์มหมูลอบเจาะน้ำบาดาลใช้ไม่ขออนุญาต 9 บ่อ | ข่าวช่อง 8

เป็นสมาชิกฟรี! โทร 02-018-1708

WS-พิกเก็ต บังปรภาพพรให้สำเร็จ ร่มเทาเพื่อยรา พกค้อยคอค นาคี 1.2 นิ้ว พร้อมรับเรื่องและรับ 1,590.-

ข่าวใหม่ล่าสุด

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. กรณีไปเอง ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.ม. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520

1. กรณีที่มีการร้องเรียน/แจ้งเบาะแส/แจ้งความนำจับ ด้วยหนังสือหรือด้วยวาจาจากที่หน่วยงานโดยตรง ว่า มีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับเรื่อง ดังกล่าว ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นจากระบบสารสนเทศเพื่อการควบคุมกิจการน้ำบาดาล (GCL) หรือประสานพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ว่ามีมีการขอรับใบอนุญาตถูกต้องหรือไม่ แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบ ภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่ได้รับเรื่องดังกล่าว เมื่อผู้บังคับบัญชาได้รับรายงานแล้วให้รีบออกไปตรวจสอบ หรือสั่งการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบการกระทำดังกล่าว (การออกไปตรวจสอบให้จัดทำคำสั่งเดินทางไปปฏิบัติราชการทุกครั้ง)

2. กรณีที่มีการร้องเรียน/แจ้งเบาะแส/แจ้งความนำจับ ด้วยหนังสือหรือด้วยวาจาไปที่หน่วยงานหรือช่องทางอื่น และได้มีข้อสั่งการให้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบหมาย ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นตามข้อ 1 แล้วรีบจัดทำคำสั่งเดินทางไปปฏิบัติราชการเพื่อออกไปตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไป

3. ในการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงทุกครั้ง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แต่งกายด้วยชุดเครื่องแบบของส่วนราชการของตน หรือเครื่องแบบที่มีเครื่องหมายหรือตราสัญลักษณ์ของหน่วยงานที่ชัดเจน พร้อมติดบัตรพนักงานเจ้าหน้าที่/เจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการปฏิบัติงาน

4. กรณีที่ออกไปตรวจสอบแล้ว พบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดซึ่งหน้าหรือมีเหตุหรือมีข้อมูลอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงตนอย่างสุภาพว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และขออนุญาตเข้าพื้นที่จากเจ้าของสถานที่/ผู้มีอำนาจ เพื่อดำเนินการตรวจสอบการกระทำดังกล่าวทันที และหากได้รับอนุญาตเข้าพื้นที่ ให้ทำการตรวจสอบอย่างละเอียดรอบคอบ หากตรวจสอบแล้วปรากฏว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้กระทำความผิดให้หยุดการเจาะ/ใช้น้ำบาดาล แล้วดำเนินการดังนี้

4.1 แจ้งข้อกล่าวหาตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ให้ผู้กระทำความผิดทราบ คือ “ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย”

และแจ้งบทกำหนดโทษตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 คือ “ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 ต้องระวางโทษ

จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ และในกรณีความผิดดังกล่าว เมื่อพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างอุดหรือกลบหลุม บ่อ ที่เกิดหรืออันเป็นเหตุให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวได้”

และหากพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่ควรถูกฟ้อง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งผู้กระทำความผิดให้ทราบว่าความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบคดีโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ได้ และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ทั้งนี้ หากผู้กระทำความผิดยอมรับสารภาพและยินยอมทำบันทึกเปรียบเทียบคดี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดทำบันทึกการตรวจสอบสถานที่พร้อมรูปถ่าย บันทึกคำให้การของผู้กล่าวหาตามแบบ ทบ.01 และบันทึกคำให้การของผู้ต้องหาตามแบบ ทบ.02 พร้อมสำเนาเอกสารที่เกี่ยวข้องของผู้ต้องหา เช่น สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล เป็นต้น แล้วรวบรวมส่งให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

4.2 ข้อพึงระวังในการเขียนหรือกรอกข้อความในแบบบันทึก ทบ.01 และ ทบ.02 ต้องชัดเจนว่าผู้กระทำความผิดคือใคร ถ้าเป็นนิติบุคคลต้องขอเอกสารหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล และดูเงื่อนไขผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล และต้องประทับตรานิติบุคคลหรือไม่ พร้อมขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้มีอำนาจลงนาม โดยสำเนาทุกฉบับต้องมีการรับรองสำเนาด้วย หากเป็นบุคคลธรรมดา ผู้กระทำความผิดที่จะลงนามดูได้จาก สำเนาทะเบียนบ้าน หรือเอกสารแสดงสิทธิ์ในที่ดิน หรือสัญญาเช่า พร้อมขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านของผู้ลงนาม โดยสำเนาทุกฉบับต้องลงนามรับรองสำเนาด้วยเช่นกัน

และในกรณีการเขียนบันทึก ทบ.02 การสอบถามข้อบิดาหรือมารดาของผู้ต้องหาต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง เพราะอาจเป็นเหตุให้เกิดความไม่พอใจหรือเหตุล่วงเกินได้

4.3 ในการส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี นอกจากจะต้องทำบันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา ทบ.01 และบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา ทบ.02 แล้ว จะต้องมิเอกสารประกอบที่สำคัญตามประกาศกระทรวงเรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดี การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี คือ

- (1) สรุปรายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือสรุปรายงานการสอบสวนของพนักงานสอบสวน
- (2) บันทึกการจับกุม (ถ้ามี)

4.4 สำหรับสรุปรายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเดิมอนุโลมให้ใช้แบบบันทึกการตรวจสอบ (แบบ ต.1) ตามระเบียบกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสอบสถานที่เพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล พ.ศ. 2556

แต่เนื่องจากปัจจุบัน แบบบันทึกการตรวจสอบดังกล่าว ได้ถูกยกเลิกโดยระเบียบกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสอบสถานที่ เพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล พ.ศ. 2562 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2562 โดยตามระเบียบใหม่ได้กำหนดให้ใช้แบบบันทึกการตรวจสอบ (แบบ ต.1) ใหม่ ซึ่งกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ทำบันทึกการตรวจสอบคือพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ หรือผู้ที่พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่มอบหมาย ซึ่งตามระเบียบเดิมกำหนดให้ผู้มีหน้าที่ทำบันทึกการตรวจสอบคือพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520

ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำบันทึกการตรวจสอบสถานที่ที่คาดว่าจะหรือสงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล เป็นไปด้วยความถูกต้องและมีรายละเอียดที่ครบถ้วนสมบูรณ์สอดคล้องกับแบบบันทึกของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาลจึงได้จัดทำแบบบันทึกการตรวจสอบสถานที่เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ในการตรวจสอบสถานที่ที่คาดว่าจะหรือสงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล และใช้เป็นหลักฐานสรุปรายงานการตรวจสอบของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อส่งให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีพิจารณาต่อไป

แบบบันทึกการตรวจสอบสถานที่

สถานที่ทำการบันทึก .....

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่าวันนี้ วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

เวลาประมาณ ..... น.

พนักงานเจ้าหน้าที่ ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และคณะเจ้าหน้าที่ ประกอบด้วย

1. .... ตำแหน่ง .....
2. .... ตำแหน่ง .....
3. .... ตำแหน่ง .....
4. .... ตำแหน่ง .....
5. .... ตำแหน่ง .....

ได้ร่วมกันเข้าตรวจสอบสถานที่ .....

เมื่อเดินทางมาถึงพบ นาย/นาง/นางสาว..... อายุ ..... ปี

ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ..... หมู่..... ตรอก / ซอย ..... ถนน .....

แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด .....

หมายเลขโทรศัพท์.....หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ..... แสดงตัวเป็น

เจ้าของ/ผู้ดูแลสถานที่ดังกล่าว ในขณะที่เข้าทำการตรวจสอบสถานที่ดังกล่าว ปิด เปิด ทำการ

โดยพนักงานเจ้าหน้าที่/คณะเจ้าหน้าที่ ได้แสดงตนและแจ้งความประสงค์ในการเข้าตรวจสอบสถานที่ให้ทราบ ซึ่งเจ้าของ/ผู้ดูแลสถานที่ดังกล่าว ทราบและเข้าใจดีแล้ว และก่อนเข้าตรวจสอบสถานที่ ได้แสดงความบริสุทธิ์ใจให้กับเจ้าของ/ผู้ดูแลสถานที่ ซึ่งเป็นผู้นำตรวจจนเป็นที่พอใจแล้ว โดยมีผลของการเข้าตรวจสอบสถานที่ตามรายละเอียด ดังนี้

สภาพสถานที่/สถานที่ตั้ง

- บ้านพักอาศัย ..... หลัง หมู่บ้านจัดสรร.....หลัง
- อาคารพาณิชย์ ..... คูหา โรงงานอุตสาหกรรมผลิต.....
- เกษตรกรรม เพาะปลูก..... เลี้ยงสัตว์.....
- อื่น ๆ .....
- จำนวนคน ..... คน พักประจำ ..... คน ไป - กลับ ..... คน
- อยู่ในเขตวิฤตการณ์น้ำบาดาล อยู่นอกเขตวิฤตการณ์น้ำบาดาล

สภาพแหล่งน้ำผิวดินหรือน้ำดิบใกล้เคียง และการเชื่อมต่อ

- แม่น้ำ ..... ทะเลสาบ .....
- ลำคลอง ..... ลำธาร .....
- อ่างเก็บน้ำ ..... สระน้ำ .....
- อื่น ๆ .....

เขตพื้นที่การให้บริการของการประปา

- การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค การประปาเทศบาล/อบต.
- อื่น ๆ .....
- ใช้น้ำประปาของการประปา ..... แล้ว
  - ติดตั้งมาตรประปาขนาด $\varnothing$ ..... มม. หมายเลข ..... อ่านค่าได้ ..... ลบ.ม.
  - ใช้น้ำประปาเฉลี่ย ..... ลบ.ม./เดือน ชำระค่าใช้น้ำประปา ..... บาท/เดือน
  - ติดตั้งมาตรประปาขนาด $\varnothing$ ..... มม. หมายเลข ..... อ่านค่าได้ ..... ลบ.ม.
  - ใช้น้ำประปาเฉลี่ย ..... ลบ.ม./เดือน ชำระค่าใช้น้ำประปา ..... บาท/เดือน
- การประปาบริการถึง ไม่ได้ใช้น้ำประปาเนื่องจาก .....
- การประปาบริการไม่ถึง ห่างจากท่อจ่ายน้ำประปาขนาด $\varnothing$ ..... มม.
ระยะทางประมาณ ..... เมตร

สภาพการใช้น้ำประปา

- ในการอุปโภคหรือบริโภค ..... ลบ.ม./เดือน
- ในกระบวนการผลิต ..... ลบ.ม./เดือน กำลังการผลิต ..... ต่อ/เดือน
- ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ..... ลบ.ม./เดือน กำลังการผลิต ..... ต่อ/เดือน
- ใช้ในการเกษตร (เพาะปลูก) ..... ลบ.ม./เดือน (เลี้ยงสัตว์) ..... ลบ.ม./เดือน
- อื่น ๆ ..... ลบ.ม./เดือน

สภาพการใช้น้ำผิวดินอื่น ๆ

- ในการอุปโภคหรือบริโภค ..... ลบ.ม./เดือน
- ในกระบวนการผลิต ..... ลบ.ม./เดือน กำลังการผลิต ..... ต่อ/เดือน
- ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ..... ลบ.ม./เดือน กำลังการผลิต ..... ต่อ/เดือน
- ใช้ในการเกษตร (เพาะปลูก) ..... ลบ.ม./เดือน (เลี้ยงสัตว์) ..... ลบ.ม./เดือน
- อื่น ๆ ..... ลบ.ม./เดือน

สภาพบ่อน้ำบาดาลที่ตรวจพบ/ปริมาณน้ำบาดาลที่ใช้หรือต้องการใช้

- พบบ่อน้ำบาดาล จำนวน ..... บ่อ ขนาดบ่อ ..... มม. (ตามลำดับ)
ลึก ..... เมตร (ตามลำดับ)
- ชำรุด ..... บ่อ
- ปริมาณการใช้น้ำบาดาล รวมทุกบ่อ จำนวน ..... ลบ.ม./เดือน
- บ่อน้ำบาดาลบริเวณใกล้เคียง จำนวน ..... บ่อ ขนาดบ่อ ..... มม. (ตามลำดับ)
ลึก ..... เมตร (ตามลำดับ)

สภาพการใช้น้ำบาดาลในปัจจุบัน

- ในการอุปโภค-บริโภค ..... ลบ.ม./เดือน
- ในกระบวนการผลิต ..... ลบ.ม./เดือน   กำลังการผลิต ..... ต่อ/เดือน
- ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต ..... ลบ.ม./เดือน   กำลังการผลิต ..... ต่อ/เดือน
- ใช้ในการเกษตร (เพาะปลูก) ..... ลบ.ม./เดือน (เลี้ยงสัตว์) ..... ลบ.ม./เดือน
- อื่น ๆ .....ลบ.ม./เดือน

รายละเอียดสภาพบ่อน้ำบาดาลที่ตรวจพบ

- หมายเลขใบอนุญาต - หมายเลขบ่อ - วันสิ้นอายุ - ค่าพิกัด (UTM)	บ่อน้ำบาดาล			เครื่องสูบน้ำ				เครื่องวัดปริมาณน้ำบาดาล		
	อนุญาต (ลบ.ม./ เดือน)	ขนาด (มม.)	ลึก (ม.)	ชนิด เครื่องสูบน้ำ	จำนวน แรงม้า (HP)	ขนาด ท่อดูด (มม.)	ลึก (ม.)	- ยี่ห้อ - รุ่น - หมายเลขมาตร	ขนาด ∅ (มม.)	- อ่านได้ (ลบ.ม.) - ขับเคลื่อน ตัวเลขระบบ แม่เหล็ก - อัตราการไหล (ลบ.ม./ชม.)
N = ... E = ...	คุณภาพน้ำบาดาล สี..... กลิ่น..... กรด - ด่าง			☐ Submersible ☐ Turbine ☐				☐ ติดตั้งถูกต้อง ☐ ติดตั้งไม่ถูกต้อง ☐ ฝนิกตะกั่วประทับตรา (เดิม) ทบ. หมายเลข ..... ☐ ฝนิกตะกั่วประทับตรา (ใหม่) ทบ. หมายเลข		
N = ... E = ...	คุณภาพน้ำบาดาล สี..... กลิ่น..... กรด - ด่าง			☐ Submersible ☐ Turbine ☐				☐ ติดตั้งถูกต้อง ☐ ติดตั้งไม่ถูกต้อง ☐ ฝนิกตะกั่วประทับตรา (เดิม) ทบ. หมายเลข ..... ☐ ฝนิกตะกั่วประทับตรา (ใหม่) ทบ. หมายเลข		
หมายเหตุ ปริมาณน้ำตามใบอนุญาตรวมไม่เกิน ..... ลบ.ม./เดือน เฉลี่ยใช้น้ำจริง ..... ลบ.ม./เดือน										

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

- น้ำมีคุณลักษณะที่เป็นพิษ เนื่องจาก .....
- มีแหล่งมลพิษ (แหล่งฝังกลบขยะมูลฝอย,สารพิษหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม,บ่อกักน้ำเสีย,เหมืองแร่ ฯลฯ) คือ ..... ในรัศมี 1 กิโลเมตร
- การสูบน้ำบาดาลอาจมีผลกระทบต่อบ่อน้ำบาดาลข้างเคียง เนื่องจาก .....
- อื่น ๆ .....

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เสร็จสิ้นการตรวจสอบ เวลาประมาณ ..... น.

อนึ่งในการตรวจสอบครั้งนี้ พนักงานเจ้าหน้าที่/คณะเจ้าหน้าที่ ได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ด้วยความสุภาพและระมัดระวัง มิได้กระทำหรือจัดให้กระทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่น สัญญา บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่นใด และมีได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย สูญหาย หรือเสื่อมค่าแต่ประการใด และมีได้เรียกร้องเอาทรัพย์สินเงินทองของผู้อื่นมาเป็นของตนเองหรือผู้อื่นแต่อย่างใดทั้งสิ้น และผู้นำตรวจสอบไม่ติดใจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่/คณะเจ้าหน้าที่ ที่เข้าทำการตรวจสอบแต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องฟัง และให้อ่านเองรับรองว่าถูกต้อง จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และได้จัดทำสำเนาทันทีการตรวจสอบนี้ให้ผู้นำตรวจสอบไว้ด้วยแล้ว จำนวน 1 ฉบับ

(ลงชื่อ) ..... ผู้นำตรวจสอบ (ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ/บันทึก/อ่าน
 (.....) (.....)

ตำแหน่ง ..... ตำแหน่ง .....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ (ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ
 (.....) (.....)

ตำแหน่ง ..... ตำแหน่ง .....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ (ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ
 (.....) (.....)

ตำแหน่ง ..... ตำแหน่ง .....

(ลงชื่อ) ..... พยาน (ลงชื่อ) ..... พยาน
 (.....) (.....)

ตัวอย่างการเขียนบันทึกเพิ่มเติม

เช่น พนักงานเจ้าหน้าที่/คณะเจ้าหน้าที่ ได้ตรวจสอบพบบ่อน้ำบาดาลขนาด .... มม. ความลึกประมาณ .... ม. ชนิดท่อ PVC /เหล็ก ขนาดท่อตูดน้ำ ... มม. ใช้เครื่องสูบน้ำชนิด ..... ขนาด .... แรงม้า ตามเอกสารภาพถ่ายท้ายบันทึก และได้สอบถามเรื่องใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลกับเจ้าของ/ผู้ดูแล ซึ่งเป็นผู้นำตรวจแล้ว ได้รับแจ้งว่าบ่อน้ำบาดาลที่ตรวจพบดังกล่าวไม่มีใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล/ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล

พนักงานเจ้าหน้าที่/คณะเจ้าหน้าที่ พิจารณาร่วมกันแล้ว จึงได้แจ้งให้กับเจ้าของ/ผู้ดูแล ซึ่งเป็นผู้นำตรวจ ทราบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย และต้องระวางโทษตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้ และได้แจ้งให้ทราบด้วยว่าหากยอมรับสารภาพความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้ และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาพถ่ายบริเวณสถานที่ที่ทำการตรวจสอบ

บริษัท/ห้าง/ร้าน/โรงแรม .....

เลขที่ .. หมู่ที่ .. ถนน ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

โซน ..... พิกัดสถานที่ N ..... E .....

ภาพถ่ายจากสถานที่จริง เมื่อวันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ/ถ่ายภาพ
(.....)

ตำแหน่ง .....

ภาพถ่ายบริเวณสถานที่ที่ทำการตรวจสอบ

บริษัท/ห้าง/ร้าน/โรงแรม .....

เลขที่ .. หมู่ที่ .. ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

โซน ..... พิกัดสถานที่ N ..... E .....

ภาพถ่ายจากสถานที่จริง เมื่อวันที่ ... เดือน ..... พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ/ถ่ายภาพ

(.....)

ตำแหน่ง .....

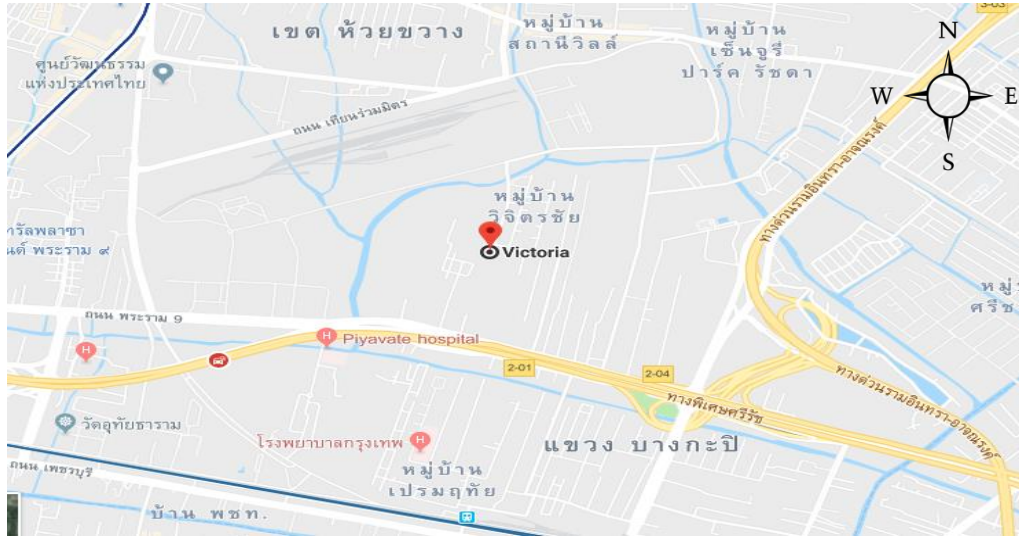
แผนที่สังเขปแสดงสถานที่ที่ทำการตรวจสอบ

บริษัท/ห้าง/ร้าน/โรงแรม .....

เลขที่ .. หมู่ที่ .. ถนน ..... ตำบล/แขวง ..... อำเภอ/เขต ..... จังหวัด .....

โซน ..... พิกัดบ่อน้ำบาดาล N ..... E .....

แผนที่

แผนผัง

(ลงชื่อ) ..... ผู้เขียน/ทำแผนที่

(.....)

ตำแหน่ง .....

ตัวอย่าง

ทบ. 01

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
บันทึกคำให้การของผู้กล่าวหา

.....

สถานที่ทำการ..(ระบุสถานที่ทำบันทึก/สถานที่เกิดเหตุ)...

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า...(ชื่อ-นามสกุล พนักงานเจ้าหน้าที่)...อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....

สังกัด.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ได้ปฏิญาณตนแล้ว ขอให้การด้วยความสัตย์จริงว่า (เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เวลา.....น.

ข้าพเจ้าพร้อมด้วย 1. (ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง) 2. (ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง) 3. (ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง) ฯลฯ

ได้ออกไปตรวจสอบสถานที่ตามข้อร้องเรียน/แจ้งเบาะแส ณ ที่.....ซึ่งเป็นของ (ระบุชื่อบุคคล

หรือนิติบุคคล) พบว่าได้มีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล พิกัดบ่อ N..... E.....ขนาด

บ่อ.....มม ความลึกประมาณ.....เมตร ซึ่งได้แจ้งให้ (ระบุชื่อบุคคลหรือนิติบุคคล) ทราบแล้วว่า การ

กระทำดังกล่าว มีความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และต้องระวางโทษตามมาตรา

36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน โดยความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการ

เปรียบเทียบคดีได้ และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธี

พิจารณาความอาญา โดย (ระบุชื่อบุคคลหรือนิติบุคคล) รับสารภาพว่าได้ ลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล

จริง และยินยอมทำบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา (แบบ ทบ. 02) เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเรื่องให้

คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีพิจารณาเปรียบเทียบปรับต่อไป

เหตุเกิดที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....

ฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงขอให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ทำการเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล

พ.ศ. 2520 ต่อไป

ลงชื่อ.....พนักงานเจ้าหน้าที่
/พนักงานสอบสวนผู้กล่าวหา

ลงชื่อ.....ผู้เขียน / ผู้อ่าน

ลงชื่อ.....พยาน

ตัวอย่าง

(กรณีบุคคลธรรมดา เป็นผู้กระทำความผิด)

ทป. 02

**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา**

.....

สถานที่ทำการ..(ระบุสถานที่ทำบันทึก/สถานที่เกิดเหตุ)...

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า..... (ระบุชื่อบุคคลผู้กระทำความผิด) ..... อายุ ..... ปี เชื้อชาติ .....

สัญชาติ..... อาชีพ..... อยู่บ้าน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....

เป็น (เจ้าของบ่อน้ำบาดาล/ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน/เจ้าน้ำน/ผู้เช่า)... พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนได้แจ้งแก่ข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าต้องหาว่า (กระทำความผิดฐานเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และต้องระวางโทษตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้)

และได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วยว่า (ความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้ และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหากข้าพเจ้ายอมรับสารภาพ พนักงานเจ้าหน้าที่จะเสนอเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520)

ข้าพเจ้าทราบแล้วขอให้การ (รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา และจะยืนยันคำให้การนี้จนกว่าคดีจะเสร็จสิ้น และ) ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับ โดยยินยอมชำระค่าปรับตามที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนด และจะนำเงินมาชำระให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับ หากข้าพเจ้าไม่นำเงินค่าปรับมาชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

ลงชื่อ.....ผู้ต้องหา

ลงชื่อ.....ผู้เขียน/อ่าน

ลงชื่อ.....พยาน

ตัวอย่าง

(กรณีนิติบุคคล เป็นผู้กระทำความผิด และลงชื่อผู้เดียว)

ทบ. 02

**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา**

.....

สถานที่ทำการ..(ระบุสถานที่ทำบันทึก/สถานที่เกิดเหตุ)...

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า..... (ระบุชื่อกรรมการ/หุ้นส่วน ผู้มีอำนาจ) ..... อายุ .....ปี เชื้อชาติ .....

สัญชาติ.....อาชีพ.....อยู่บ้าน.....

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....

เป็น...(กรรมการ/หุ้นส่วน ผู้มีอำนาจ)...พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนได้แจ้งแก่ข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าต้อง
หาว่า ...(กระทำความผิดฐานเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
บาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และต้องระวางโทษตาม
มาตรา 36. ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์
กระทำความผิดเสียก็ได้

และได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วยว่า (ความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้
และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหากข้าพเจ้ายอมรับสารภาพ พนักงานเจ้าหน้าที่ จะเสนอ
เรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520

ข้าพเจ้าทราบแล้วขอให้การ (รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา และจะยืนยันคำให้การนี้จนกว่าคดีจะเสร็จสิ้น และ)
ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับ โดยยินยอมชำระค่าปรับตามที่
คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนด และจะนำเงินมาชำระให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบ
ปรับ หากข้าพเจ้าไม่นำเงินค่าปรับมาชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวน
ดำเนินคดีต่อไป

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

ลงชื่อ.....ผู้ต้องหา

ลงชื่อ.....ผู้เขียน/อ่าน

ลงชื่อ.....พยาน

หมายเหตุ การลงชื่อของผู้ต้องหาต้องดูเงื่อนไขในหนังสือรับรองการจดทะเบียนด้วยว่าต้องประทับตราสำคัญ
ของนิติบุคคลด้วยหรือไม่

ตัวอย่าง

(กรณีนิติบุคคล เป็นผู้กระทำความผิด และลงชื่อหลายคน)

ทบ. 02

**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา**

.....

สถานที่ทำการ..(ระบุสถานที่ทำบันทึก/สถานที่เกิดเหตุ)...

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า (นายตัวอย่าง นามสมมติ และนายสมมติ ตามตัวอย่าง) อายุ (50.. 60) ปี เชื้อชาติ (ไทย..ไทย) สัญชาติ (ไทย..ไทย) อาชีพ (นักธุรกิจ..นักธุรกิจ) อยู่บ้าน เลขที่ (99..100) ตำบล (ในเมือง..บางรักน้อย) อำเภอ (เมืองฯ..เมืองฯ) จังหวัด (สมุทรปราการ..นนทบุรี) ชื่อบิดา (นายณเดช นามสมมติ 2 นายปรีธ ตามตัวอย่าง) ชื่อมารดา (นางญาภา นามสมมติ 2 นางอัม ตามตัวอย่าง)

เป็น (กรรมการ/หุ้นส่วน ผู้มีอำนาจ ของ (ชื่อนิติบุคคล))..พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนได้แจ้งแก่ข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าต้องหาว่า (กระทำความผิดฐานเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และต้องระวางโทษตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้)

และได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วยว่า (ความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้ และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกัน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหากข้าพเจ้ายอมรับสารภาพ พนักงานเจ้าหน้าที่)

จะเสนอเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ข้าพเจ้าทราบแล้วขอให้การ (รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา และจะยืนยันค่าให้การนี้จนกว่าคดีจะเสร็จสิ้น และ) ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับ โดยยินยอมชำระค่าปรับตามที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนด และจะนำเงินมาชำระให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับ หากข้าพเจ้าไม่นำเงินค่าปรับมาชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

ลงชื่อ...(ลงชื่อตามจำนวนผู้มีอำนาจ).....ผู้ต้องหา

ลงชื่อ...(ลงชื่อตามจำนวนผู้มีอำนาจ).....ผู้ต้องหา

ลงชื่อ.....ผู้เขียน/อ่าน

ลงชื่อ.....พยาน

หมายเหตุ การลงชื่อของผู้ต้องหาต้องดูเงื่อนไขในหนังสือรับรองการจดทะเบียนด้วยว่าต้องประทับตราสำคัญของนิติบุคคลด้วยหรือไม่

ตัวอย่าง

(กรณีนิติบุคคล เป็นผู้กระทำความผิด และลงชื่อเป็นนิติบุคคล)

ทบ. 02

**กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
บันทึกคำให้การของผู้ต้องหา**

.....

สถานที่ทำการ..(ระบุสถานที่ทำบันทึก/สถานที่เกิดเหตุ)...

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ข้าพเจ้า บริษัท...../ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล...../ห้างหุ้นส่วนจำกัด...../นิติบุคคลอาคารชุด..... ฯลฯ เป็น (เจ้าของบ่อน้ำบาดาล/ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดิน/ผู้เช่า) ฯลฯ พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนได้แจ้งแก่ข้าพเจ้าว่า ข้าพเจ้าต้องหาว่า (กระทำความผิดฐานเจาะน้ำบาดาล/ใช้น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และต้องระวางโทษตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน คือ จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้)

และได้แจ้งให้ข้าพเจ้าทราบด้วยว่า (ความผิดดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีได้ และเมื่อได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับแล้ว ให้ถือว่าคดีเล็กน้อย ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และหากข้าพเจ้ายอมรับสารภาพ พนักงานเจ้าหน้าที่)

จะเสนอเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ข้าพเจ้าทราบแล้วขอให้การ (รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา และจะยืนยันคำให้การนี้จนกว่าคดีจะเสร็จสิ้น และ) ข้าพเจ้ายินยอมให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเปรียบเทียบปรับ โดยยินยอมชำระค่าปรับตามที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีกำหนด และจะนำเงินมาชำระให้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบปรับ หากข้าพเจ้าไม่นำเงินค่าปรับมาชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่/พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไป

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

ลงชื่อ...(ลงชื่อตามจำนวนผู้มีอำนาจ).....ผู้ต้องหา

ลงชื่อ...(ลงชื่อตามจำนวนผู้มีอำนาจ).....ผู้ต้องหา

ลงชื่อ.....ผู้เขียน/อ่าน

ลงชื่อ.....พยาน

หมายเหตุ การลงชื่อของผู้ต้องหาต้องดูเงื่อนไขในหนังสือรับรองการจดทะเบียนด้วยว่าต้องประทับตราสำคัญของนิติบุคคลด้วยหรือไม่

การเปรียบเทียบคดีความผิด ตามพระราชบัญญัติน้ำมันบาดาล พ.ศ. 2520

ตามมาตรา 45 และมาตรา 45/1 แห่งพระราชบัญญัติน้ำมันบาดาล พ.ศ. 2520 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ว่าด้วยการเปรียบเทียบคดีการประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติในการดำเนินการเปรียบเทียบคดี

พนักงานเจ้าหน้าที่ฯ ตรวจพบการกระทำความผิด แล้วเห็นว่าสามารถเปรียบเทียบคดีได้

1

จัดทำบันทึกการตรวจสอบสถานที่
พร้อมแผนที่สังเขป
และรูปถ่าย

2

ชี้แจงให้ผู้กระทำความผิดหรือผู้ต้องหา
เข้าใจว่า ความผิดที่ถูกกล่าวหาเป็นคดีที่
เปรียบเทียบปรับโดยคณะกรรมการ
เปรียบเทียบคดีได้

3

ถ้าผู้ถูกกล่าวหายินยอมให้เปรียบเทียบคดี ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึก
คำให้การของผู้กล่าวหาตามแบบ ทบ.01 และบันทึกคำให้การของผู้ต้องหา
ตามแบบ ทบ.02 แล้วส่งคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี

4

บรรดาคดีที่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี
เห็นว่าผู้ต้องหาควรถูกฟ้อง
ให้ส่งพนักงานสอบสวน
เพื่อดำเนินคดีต่อไป

5

ในการเปรียบเทียบคดี ให้คณะกรรมการ
เปรียบเทียบคดีกำหนดเงินค่าปรับ
โดยคำนึงถึงความหนักเบา
และพฤติการณ์แห่งการ
กระทำความผิด

6

ในกรณีมีการยึดหรืออายัดของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด
คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีจะเปรียบเทียบคดีได้ต่อเมื่อมีบันทึกคำยินยอม
ของผู้ต้องหาว่า ยินยอมมอบให้เป็นของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ
ให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลขายหรือจำหน่ายเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป

7

เมื่อเปรียบเทียบคดีเสร็จแล้วให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ทำบันทึกการเปรียบเทียบคดี
ตามแบบ ทบ.03 และส่งเรื่องคืนให้หน่วยงานเจ้าของเรื่อง พร้อมแจ้งให้
สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล หรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมจังหวัด ดำเนินการรับชำระค่าปรับต่อไป

8

เมื่อผู้ต้องหาชำระเงิน
ค่าปรับแล้ว ให้เจ้าหน้าที่
ออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ต้องหา
และให้ผู้ต้องหา
ลงลายมือชื่อรับทราบ
จำนวนเงินค่าปรับไว้ที่
คู่มือใบเสร็จรับเงิน

9

กลุ่มนิติกรจัดทำบัญชีสรุปรายชื่อ พร้อมสัดส่วน
จำนวนเงินของผู้มีสิทธิได้รับเงินสินบนรางวัล
ตามระเบียบที่กำหนดและส่งให้
สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล
หรือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมจังหวัด เพื่อนำเงิน
ค่าปรับเข้าบัญชี และให้เจ้าหน้าที่
ผู้มีสิทธิรับเงินต่อไป

2. กรณีไปกันเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ตำรวจ หรือทหาร

กรณีที่เป็นพื้นที่ปิดหรือพื้นที่ส่วนบุคคลหรือพื้นที่ของผู้มีอิทธิพลหรือพื้นที่ที่พิจารณาเห็นว่า การเข้าไปดำเนินการเองจะมีความเสี่ยงและพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้กระทำความผิดควรถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ให้ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบังคับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.) หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจประจำท้องที่เพื่อดำเนินการร่วมกันในการเข้าตรวจสอบพื้นที่ หากพบการกระทำความผิดต้องมีการจับกุมผู้กระทำความผิด และยึดหรืออายัดของกลางที่เป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการกระทำความผิด ส่งไปยังสถานีตำรวจที่ทำการของพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป โดยการจับกุมผู้กระทำความผิดจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้

(1) มีบันทึกการจับกุมและต้องมีรายละเอียดตามมาตรา 83 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนี้

“ ต้องแจ้งแก่ผู้กระทำความผิดที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ และต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย ”

(2) เจ้าพนักงานผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวน (สถานีตำรวจ) โดยเร็ว และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานสอบสวน และดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนพร้อมส่งตัวผู้ถูกจับ (ผู้ต้องหา) ของกลาง และสำเนาบันทึกการจับกุม (ถ้ามี) ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อลงบันทึกประจำวันไว้ และให้พนักงานเจ้าหน้าที่ขอคัดถ่ายสำเนาทันทีประจำวันและให้เก็บไว้เป็นหลักฐาน ในกรณีที่ไม่สามารถคัดถ่ายสำเนาทันทีประจำวันได้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกถึงข้ออุปสรรคไว้และให้เสนอบันทึกข้ออุปสรรคพร้อมกับการรายงานการดำเนินการคดีอาญานั้นให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว

หมายเหตุ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล และรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่ยังจับกุมตัวไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ครบถ้วนพร้อมทั้งเขียนแผนที่เกิดเหตุ พร้อมตำแหน่งพื้นที่ที่เกิดเหตุ และค่าพิกัด UTM โดยใช้เครื่องมือ GPS และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุแล้วรีบดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมาย และให้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับผู้กระทำความผิดต่อไป

กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่พบการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล แต่ไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิดดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวให้ครบถ้วน พร้อมทั้งเขียนแผนที่แสดงตำแหน่งพื้นที่ที่เกิดเหตุ พร้อมค่าพิกัด UTM โดยใช้เครื่องมือ GPS และถ่ายภาพสถานที่เกิดเหตุ แล้วรีบดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายโดยเร็ว เพื่อที่พนักงานสอบสวนจะได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนและจับกุมผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีต่อไป

ป.จ.ว.ชื่อ ..... เวลา ..... น.
คดีอาญาที่ .....
บัญชีของกลางลำดับที่ .....

ตัวอย่าง

บันทึกการตรวจยึด/จับกุม

สถานที่ทำการบันทึก ...สถานีตำรวจภูธร.....

วัน / เดือน / ปี /เวลา ที่บันทึก .....

วัน / เดือน / ปี /เวลา ที่จับกุม .....

สถานที่จับกุม ที่ บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตรอก / ซอย ..... แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ
..... จังหวัด .....

เจ้าพนักงานประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจ บก.ปทส. นำโดย ร.ต.อ. .... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร..... นำโดย ร.ต.อ. .... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
3. เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล นำโดย นาย ..... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
4. เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด..... นำโดย นาย ..... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด

ได้ร่วมกันทำการจับกุมตัว

1. นาย.....อายุ.....ปี ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตรอก / ซอย .....
แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด ..... หมายเลขบัตรประจำตัว
ประชาชน .....

2. นาย.....อายุ.....ปี ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตรอก / ซอย .....
แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด ..... หมายเลขบัตรประจำตัว
ประชาชน .....

พร้อมด้วยของกลางมี

1. รถเจ้ายี่ล้อ.....หมายเลขทะเบียน.....สี.....พร้อมแท่นเจาะบนกระเบะท้ายรถเจาะ
2. เครื่องอัดอากาศ ชนิด/แบบ ..... จำนวน .... เครื่อง
3. หัวเจาะ ชนิด/แบบ .... ขนาด ..... จำนวน .....
4. ก้านเจาะ ขนาด ... นิ้ว ความยาว ... เมตร จำนวน .....
5. ท่อ PVC ขนาด Ø ... นิ้ว ความยาว ... เมตร จำนวน .....
6. ท่อเหล็กใช้สูบน้ำบาดาล ขนาด Ø ... นิ้ว ความยาว ... เมตร จำนวน .....
7. เครื่องสูบน้ำ ชนิด..... ขนาด .... แรงม้า จำนวน .... เครื่อง

ตำแหน่งที่พบของกลาง

ริมรั้วด้านหลังโรงงาน...../ลานจอดรถยนต์ของ.....พิกัด N ..... E .....
บ้านเลขที่/โฉนดที่ดินเลขที่ ..... หมู่ที่ .... ตรอก / ซอย ..... ถนน .....
แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด .....

โดยกล่าวหาว่า

การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

พร้อมทั้ง ได้แจ้งสิทธิให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่า

1. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

2. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ

3. ผู้ถูกจับมีสิทธิที่แจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมได้

4. ผู้ถูกจับมีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

ทั้งนี้ ขณะที่จับกุมผู้ถูกจับกุมได้รับทราบข้อกล่าวหาและสิทธิของผู้ต้องหาดีแล้ว และยอมรับสารภาพตลอดทุกข้อกล่าวหา จึงได้นำตัวผู้ถูกจับกุม พร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวน สภอ. .... โดยคณะเจ้าพนักงาน/คณะเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาร่วมกันแล้วมอบหมายให้ ..... เป็นผู้ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

พฤติการณ์กล่าวคือ

คณะเจ้าหน้าที่จากศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มาตรวจสอบตามเรื่องร้องเรียน/แจ้งเบาะแส ว่ามีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล บริเวณ..... ระหว่างตรวจสอบพบเห็นบุคคลกำลังดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล จึงได้เข้าตรวจสอบ

พบ นาย.....(ทราบชื่อภายหลัง) อายุ.....ปี ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตรอก / ซอย ..... ถนน ..... แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด ..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ..... เป็นผู้ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลดังกล่าว คณะเจ้าหน้าที่ จึงได้แสดงตัวเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ และแจ้งความประสงค์เพื่อขอตรวจสอบให้นาย..... ทราบ และนาย..... ได้รับทราบและเข้าใจความประสงค์ของคณะเจ้าหน้าที่ดีแล้ว ยินดีและยินยอมให้คณะเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบด้วยความเต็มใจ และเป็นผู้นำตรวจสอบด้วยตนเอง คณะเจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้นาย.....หยุดการเดินเครื่องเจาะไว้ก่อน และได้สอบถามว่ามีใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือไม่อย่างไร

นาย..... แจ้งว่า ไม่มีใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล คณะเจ้าหน้าที่ จึงได้ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจ บก.ปทส./เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ. .... และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด..... และเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ บก.ปทส./เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ. .... ถึงสถานที่เกิดเหตุพบว่า มีหัวเจาะน้ำบาดาลอยู่ในบ่อน้ำบาดาลขนาด ..... มม. จึงได้แจ้งให้นาย..... นำหัวเจาะน้ำบาดาลออกจากบ่อน้ำบาดาล เพื่อทำการวัดความลึก จากนั้น คณะเจ้าหน้าที่ได้ร่วมกันวัดความลึก โดยวัดได้ประมาณ 30 เมตร จึงได้แจ้งให้นาย..... ทราบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

ขณะจับกุมผู้ต้องหาได้ทราบข้อกล่าวหาแล้วให้การ

รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหา

เหตุเกิดที่ ..... เมื่อวันที่ ..... เวลา .....

อนึ่งในการจับกุมครั้งนี้ เจ้าพนักงานได้กระทำด้วยความระมัดระวัง มิได้ขู่เชิญหรือให้สัญญาด้วยประการใด ๆ และมีได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ใดเสียหาย สูญหาย หรือเสื่อมค่าแต่ประการใด และมีได้ทำให้ผู้ใดได้รับอันตรายแก่กาย หรือจิตใจแต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ต้องหาฟังแล้ว รับรองว่าถูกต้อง จึงให้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และได้จัดทำสำเนาบันทึกการจับกุมนี้ให้ผู้ถูกจับกุมไว้ด้วยแล้ว จำนวน 1 ฉบับ

(ลงชื่อ)	ผู้ถูกจับ/รับมอบสำเนาบันทึกการจับกุม	
(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม (ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม (ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม (ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม (ลงชื่อ)	ผู้จับกุม
(ลงชื่อ)	ผู้จับกุม (ลงชื่อ)	ผู้จับกุม/ บันทึก / อ่าน
(ลงชื่อ)	พยาน (ลงชื่อ)	พยาน

(3) กรณีที่ออกไปตรวจสอบแล้ว พบว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล ในที่รโหฐาน และมีความจำเป็นต้องมีการเข้าไปในที่รโหฐานนั้นเพื่อค้นหาบ่อน้ำบาดาลหรือเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่สงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ในการกระทำความผิด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐานที่สามารถเชื่อได้ว่าจะมีการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล แล้ว ประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบังคับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ พริยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (บก.ปทส.) หรือพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจประจำท้องที่ เพื่อเสนอ พยานหลักฐานเหล่านั้นต่อศาลให้ออกหมายค้น

เมื่อศาลได้ออกหมายค้นให้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีชื่อในหมายค้น จะเป็นผู้มีอำนาจหรือเป็นหัวหน้า ไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น โดยให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ทำการ ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อร่วมเข้าทำการตรวจค้น

ในการค้นนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจและพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา เช่น ก่อนทำการค้นให้แสดงตนว่าเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย แสดงหมายค้นให้แก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่รโหฐานที่กำหนดตามหมายนั้น และทำการค้นด้วยวิธีการอันสมควร เมื่อค้นแล้วหาก พบว่ามีบ่อน้ำบาดาล หรือเครื่องมือเครื่องใช้หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่สงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือ ได้ใช้เป็นอุปกรณ์ในการกระทำความผิด ให้ดำเนินการตามข้อ 2 (1) และ (2) ในหน้า 33 ต่อไป

ตัวอย่าง

คำร้องขอออกหมายค้น

(คำร้อง)

ขอออกหมายค้น

ที่ /๒๕๖๒

รับคำร้อง ศาล จังหวัด.....
เรียกสอบ วันที่ เดือน พ.ศ. ๒๕๖๒
ผู้พิพากษา

ความอาญา

ผู้ร้อง

ข้าพเจ้า ตำแหน่ง

อายุ ปี อาชีพข้าราชการ สถานที่ทำงาน

แขวง / ตำบล เขต / อำเภอ จังหวัด

โทรศัพท์ ขอยื่นคำร้องขอออกหมายค้นต่อศาล ดังมีข้อความที่จะกล่าวดังนี้

ข้อ ๑. ด้วยปรากฏจากการสืบสวน / สอบสวนของ

ทราบว่า

ที่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ซอย ถนน

แขวง / ตำบล เขต / อำเภอ จังหวัด

มี นาย / นาง / นางสาว อายุ ปี

อาชีพ ตำแหน่ง เป็นเจ้าของบ้านหรือผู้ครอบครอง

มีพฤติการณ์ที่เป็นเหตุแห่งการออกหมายค้น คือ

รายละเอียดข้อมูลและพยานหลักฐานพร้อมแผนที่สังเขป ปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ข้อ ๒. ผู้ร้องประสงค์จะทำการตรวจค้นบ้านหรือสถานที่ดังกล่าว เพื่อ

พบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ใต้วงมุลฟ้องหรือพิจารณา

พบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการ
กระทำความผิด

พบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลตามสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แนบมาพร้อมนี้

พบบุคคลที่ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

พบบุคคลที่ถูกออกหมายจับตามสำเนาหมายจับที่แนบมาพร้อมนี้

จึงขอให้ศาลออกหมายค้นให้แก่

ซึ่งเป็นหัวหน้าชุดในการตรวจค้นเพื่อเข้าตรวจค้นในวันที่

.....

ตั้งแต่วันที่

นาฬิกา ถึง

เวลา

นาฬิกา

ติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จสิ้นการตรวจค้น

ในการยื่นคำร้องนี้ ผู้ร้องได้มอบหมายให้

ตำแหน่ง

ซึ่งเป็นผู้ไต่บังคับบัญชา

เป็นผู้นำคำร้องนี้มายื่นต่อศาล และหากศาลเรียกสอบถามเมื่อใด ผู้ร้องพร้อมจะมาให้ศาลสอบในพื้นที่

ผู้ร้อง

เคย

/

ไม่เคย ร้องขอให้ศาล

ออกหมายค้นบ้านหรือสถานที่ข้างต้น โดยอาศัยเหตุแห่งการร้องขอเดียวกันนี้ หรือเหตุอื่น (ระบุ)

.....

และศาลมีคำสั่ง

.....

ควรมีครบแล้วแต่จะโปรด

(ลงชื่อ)

ผู้ร้อง

ตัวอย่างหมายค้น

สำหรับศาลใช้

(๔๘ ทวิ)
หมายค้น

ที่...../๒๕.....

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล.....

วันที่ ..... เดือน ..... พุทธศักราช ๒๕.....

ความอาญา

ผู้ร้อง

หมายถึง.....

ด้วยศาลเห็นมีเหตุสมควรให้ค้นสถานที่/บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....

ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... ตามแผนที่สังเขปแนบท้าย

 ๑. เพื่อพบและยึดสิ่งของ * ..... ๑.๑ ซึ่งเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ใต้สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ๑.๒ ซึ่งมีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือได้ใช้ หรือตั้งใจจะใช้ในการกระทำความผิด ๑.๓ ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ๒. เพื่อพบ * ..... ๒.๑ บุคคลที่ถูกหวนเวียนหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ๒.๒ บุคคลที่ถูกออกหมายจับ ตามหมายจับเลขที่...../.....ลงวันที่.....

.....ซึ่งออกโดย.....

จึงออกหมายค้นนี้ตามข้อ.....ให้.....

ตำแหน่ง..... มีอำนาจค้นสถานที่/บ้านข้างต้นได้ใน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕.....เวลา.....นาฬิกา ถึง

 เวลา.....นาฬิกา ติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จสิ้นการตรวจค้น

เมื่อค้นได้ตามหมายนี้แล้วให้ส่ง.....

พร้อมบันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของ (ถ้ามี) ไปยัง.....

เพื่อจัดการตามกฎหมายต่อไป

ผู้พิพากษา

(พลิก)

หมายเหตุ : * ให้ระบุชื่อหรือรูปพรรณบุคคลหรือลักษณะสิ่งของที่ต้องการค้น

บันทึก

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ๒๕.....

เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายได้แจ้งข้อความในหมายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบและได้ส่งหมายให้ตรวจดูแล้ว

.....เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมาย
ข้าพเจ้าผู้มีชื่อข้างท้ายนี้ ได้รับทราบข้อความในหมาย และได้ตรวจดูหมายแล้ว

.....ผู้รับทราบ
(ระบุความเกี่ยวข้อง)* .....

คำเตือน

เจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายพึงปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างน้อยให้คำนึงถึง

๑. การคำนึงต้องกระทำตามวัน เวลาที่ระบุไว้ในหมาย
๒. การคำนึงต้องกระทำเพื่อหาตัวคนหรือสิ่งของเฉพาะตามที่ระบุไว้ในหมาย
๓. การคำนึงต้องพยายามไม่ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกค้น
๔. ผู้ค้นต้องเป็นเจ้าพนักงานตามหมาย

---

*ระบุความเกี่ยวข้องกับเจ้าของสถานที่ที่ถูกตรวจค้น เช่น เป็นญาติหรือลูกจ้าง ฯลฯ

ตัวอย่าง

บันทึกการตรวจค้น

สถานที่ทำการบันทึก ...(ระบุสถานที่ตามหมายค้น)...

วัน / เดือน / ปี / เวลา ที่บันทึก .....

บันทึกนี้จัดทำขึ้นเป็นหลักฐานเพื่อแสดงว่า

วันนี้ (ระบุวัน / เดือน / ปี / เวลา) คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานประกอบด้วย

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจ บก.ปทส. นำโดย ร.ต.อ. .... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจ สถานีตำรวจภูธร..... นำโดย ร.ต.อ. .... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
3. เจ้าหน้าที่ศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล นำโดย นาย ..... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
4. เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด..... นำโดย นาย ..... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด
5. เจ้าหน้าที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต .. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล นำโดย นาย ..... พร้อมคณะ/หรือใส่รายชื่อทั้งหมด

ได้ร่วมกันนำหมายค้นศาลอาญา ที่ .. / .... ลงวันที่ .. เดือน .... พ.ศ. .... เพื่อเข้าตรวจค้น ...(ระบุสถานที่ตามหมายค้น).... เมื่อเดินทางมาถึงพบ นาย..... อายุ ... ปี ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ..... หมู่ .... ตรอก / ซอย ..... ถนน ..... แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด ..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ..... แสดงตัวเป็นเจ้าของ/ผู้ดูแลสถานที่ดังกล่าว ขณะเข้าทำการตรวจค้นสถานที่ดังกล่าวปิด/เปิดทำการ คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงาน ได้แสดงหมายค้นและแจ้งความประสงค์ในการตรวจค้นให้ทราบ ซึ่งเจ้าของ/ผู้ดูแล สถานที่ดังกล่าว ทราบและเข้าใจดีแล้ว และก่อนทำการตรวจค้น คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงาน ผู้ทำการตรวจค้นได้แสดงความบริสุทธิ์ใจให้กับเจ้าของ/ผู้ดูแล ซึ่งเป็นผู้นำตรวจจนเป็นที่พอใจแล้ว โดยมีรายละเอียดผลการตรวจค้น ดังนี้

คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานร่วมกันตรวจค้น พบบ่อน้ำบาดาลขนาด .... มม. ความลึกประมาณ .... ม. ชนิดท่อ PVC / เหล็ก ขนาดท่อดูดน้ำ ... มม. ใช้เครื่องสูบน้ำชนิด ..... ขนาด .... แรงม้า ตามเอกสารภาพถ่ายท้ายบันทึก จึงได้อายัดบ่อน้ำบาดาลดังกล่าวมิให้มีการเคลื่อนย้ายทำลายอุปกรณ์ ตลอดจนการฝังกลบ และมีให้มีการสูบน้ำบาดาลจนกว่าจะมีคำสั่งถอนอายัด โดยมอบให้ นาย..... เป็นผู้รับอายัด

คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานพิจารณาร่วมกันแล้ว จึงได้แจ้งให้นาย..... ทราบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย โดยคณะเจ้าพนักงาน/คณะเจ้าหน้าที่ได้พิจารณาร่วมกันแล้วมอบหมายให้ ..... เป็นผู้ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจประจำท้องที่เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

เสร็จสิ้นการตรวจค้น เวลา ..... น.

อนึ่งในการตรวจค้นครั้งนี้ คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานได้กระทำไปตามอำนาจหน้าที่ ด้วยความสุภาพและระมัดระวัง มิได้ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการให้คำมั่น สัญญา บังคับ ชูเชิญ หลอกลวง ทรมาน ใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำโดยมิชอบด้วยประการอื่นใด และมีได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ใดเสียหาย สูญหาย หรือเสื่อมค่าแต่ประการใด และมีได้เรียกร้องเอาทรัพย์สินเงินทองของผู้ใดมาเป็นของตนเองหรือผู้อื่นแต่อย่างใดทั้งสิ้น และผู้นำตรวจค้นไม่ติดใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานที่เข้าทำการตรวจค้นแต่อย่างใด

ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องฟัง และให้อ่านเองรับรองว่าถูกต้อง จึงร่วมกันลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน และได้จัดทำสำเนาบันทึกการตรวจค้นนี้ให้ผู้นำตรวจค้นไว้ด้วยแล้ว จำนวน 1 ฉบับ

(ลงชื่อ)	ผู้นำตรวจค้น/รับอายุัด		
(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น	(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น
(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น	(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น
(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น	(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น
(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น	(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น
(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น	(ลงชื่อ)	ผู้ตรวจค้น/บันทึก/ อ่าน
(ลงชื่อ)	พยาน	(ลงชื่อ)	พยาน

.....

หลังจากที่ได้มีการตรวจพบการลักลอบเจาะ/ลักลอบใช้น้ำบาดาล และได้ดำเนินคดีตามกฎหมายแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการทำบันทึกเปรียบเทียบคดีโดยพนักงานเจ้าหน้าที่เอง หรือแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจประจำท้องที่ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบรายงานผลการดำเนินการให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหนึ่งระดับทราบภายใน 48 ชั่วโมง นับแต่เวลาเสร็จสิ้นการจับกุม

หรือตรวจยึดของกลาง หรือตรวจพบการกระทำความผิดแล้วแต่กรณี เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจรายงานภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ และให้ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานดังกล่าวรายงานผลการจับกุมตรวจยึดของกลาง หรือตรวจพบการกระทำความผิดดังกล่าวให้ผู้บริหารหน่วยงานทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน และให้ผู้บริหารหน่วยงานรายงานให้อธิบดีทราบภายใน 7 วัน นับแต่วันได้รับรายงาน

การรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับทราบ ให้แนบสำเนาบันทึกการจับกุม แผนที่เกิดเหตุ สำเนาบันทึกประจำวันการรับแจ้งความร้องทุกข์ของพนักงานสอบสวนและเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้ระบุปัญหาหรืออุปสรรค (หากมี) ซึ่งในกรณีมีปัญหาหรืออุปสรรคให้เสนอความเห็นถึงวิธีการหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคดังกล่าวด้วย

ตัวอย่าง
การแจ้งความร้องทุกข์

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บันทึกคำให้การของผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษ หรือพยาน

คำให้การของ	นาย	สถานีตำรวจ	กก.๑ บก.ปทส.	อำเภอ	จตุจักร	จังหวัด	กรุงเทพฯ
	ชื่อผู้รับมอบอำนาจ		วันที่	๒๓	เดือน	มกราคม	พ.ศ.๒๕๖๑
เป็น	ผู้กล่าวหา	คดีระหว่าง	{	ผู้รับมอบอำนาจ	ผู้กล่าวหา		
	โทรศัพท์ติดต่อ				ผู้ต้องหา		
บัตรประจำตัวประชาชน		ต่อหน้า	ร.ต.อ. ....สารวัตร(สอบสวน) กก.๑ บก.ปทส.				
		สอบสวนที่	ห้องสอบสวน กก.๑ บก.ปทส.				
ออก ณ		ชื่อ	ผู้รับมอบอำนาจ	อายุ		ปี	
ออกเมื่อ		เชื้อชาติ	ไทย	สัญชาติ	ไทย	ศาสนา	พุทธ
หมดอายุ		อาชีพ (ลงให้ชัดเจนว่าอาชีพชนิดใด ถ้าเป็นข้าราชการ ให้ปรากฏว่าในหรือนอกราชการมีเบี้ยหวัดหรือมีบำเหน็จ บำนาญ หรือไม่ ให้ลงตามประเภทที่รับ)					
ร.ต.อ.	บันทึก	รับราชการ					
		ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่		หมู่ที่		ตำบล	
		ชื่อผู้ใหญ่บ้าน		ชื่อกำนัน			
		อำเภอ		จังหวัด			
		ชื่อบิดา		ชื่อมารดา			
		เกี่ยวข้องกับอะไรกับคู่กรณี	เป็นผู้กล่าวหา สาบานตนแล้ว				
		ขอให้ถ้อยคำว่า	ข้าฯ ขอให้การต่อหน้าพนักงานสอบสวน ด้วยความสัตย์จริง ดังนี้				
ถาม		ท่านรับราชการอยู่ที่ใด มีตำแหน่งหน้าที่อย่างไร					
ตอบ		ข้าฯ รับราชการอยู่ที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตำแหน่ง.....มีหน้าที่					
		ตรวจสอบดูแลควบคุมการเจาะและใช้น้ำบาดาล และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหมือนคนที่ชอบด้วยกฎหมาย					
ใบต่อคำให้การ	ของ					เป็น	แผ่นที่ ๑

- ถาม ท่านมาพบพนักงานสอบสวนในครั้งนี เพื่อแจ้งความร้องทุกข์เกี่ยวกับเรื่องใด
- ตอบ ข้าฯ ได้มาพบพนักงานสอบสวนในครั้งนี เพื่อแจ้งความร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับ.....ในข้อหาเจาะน้ำบาดาล และใช้น้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาตตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ มาตรา ๑๖ และมาตรา ๓๖ ทวิ เพื่อให้ได้รับโทษตามกฎหมายจนกว่าคดีจะถึงที่สุด เหตุเกิดที่.....
- ถาม ขอทราบพฤติการณ์แห่งคดีเป็นอย่างไร
- ตอบ กล่าวคือ เมื่อวันที่.....เวลาประมาณ.....น. ข้าพเจ้ากับพวกเจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจาก.....ได้นำหมายศาลอาญาที่./.....ลงวันที่.....ร่วมกันเข้าตรวจค้นที่ร้าน.....เลขที่.....ที่เกิดเหตุ เมื่อไปถึงพบนาย..... อายุ ... ปี ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ..... หมู่ ..... ตรอก / ซอย ..... ถนน ..... แขวง / ตำบล ..... เขต / อำเภอ ..... จังหวัด ..... หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ..... แสดงตัวเป็นเจ้าของ/ผู้ดูแล สถานที่ดังกล่าว ขณะเข้าทำการตรวจค้นสถานที่ดังกล่าวปิด/เปิดทำการ ข้าฯ กับพวก ได้แสดงตัวพร้อมหมายค้นของศาล และอ่านหมายค้นให้นาย.....ฟังและให้ตรวจดูจนเป็นที่พอใจแล้ว จึงแจ้งความประสงค์ขอทำการตรวจค้นร้าน.....เลขที่ดังกล่าวข้างต้น นาย.....ทราบข้อความในหมายค้นแล้วให้การยินยอมให้ทำการตรวจค้นแต่โดยดี ซึ่งก่อนทำการตรวจค้น ข้าฯ กับพวกเจ้าหน้าที่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และเจ้าหน้าที่ตำรวจจาก..... ผู้ทำการตรวจค้นได้แสดงความบริสุทธิ์ใจให้กับนาย.....เจ้าของ/ผู้ดูแล ซึ่งเป็นผู้นำตรวจจนเป็นที่พอใจแล้ว โดยผลการตรวจค้น พบ
- บ่อน้ำบาดาลขนาด .... มม. ตรวจสอบความลึกได้ประมาณ .... ม. ชนิดท่อเหล็ก ขนาดท่อคูน้ำ ... มม. ใช้เครื่องสูบน้ำชนิด ..... ขนาด .... แรงม้า จึงได้อาศัยบ่อน้ำบาดาลดังกล่าวนี้ให้มีการเคลื่อนย้ายทำลายอุปกรณ์ ตลอดจนการฝังกลบ และมีให้มีการสูบน้ำบาดาลจนกว่าจะมีคำสั่งถอนอายุัดโดยมอบให้นาย.....เป็นผู้รับอายุัด
- คณะเจ้าหน้าที่/เจ้าพนักงานพิจารณาร่วมกันแล้ว จึงได้แจ้งให้นาย..... ทราบว่าการกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ข้าฯ จึงได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับร้าน.....ในข้อหาเจาะน้ำบาดาล และใช้น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับใบอนุญาต เพื่อให้ได้รับโทษตามกฎหมายจนกว่าคดีจะถึงที่สุด
- ถาม การขอรับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล และใช้น้ำบาดาล มีขั้นตอนการดำเนินการอย่างไร
- ตอบ ผู้ที่ต้องการขอรับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล และใช้น้ำบาดาล ต้องดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล ต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้นๆ และเมื่อดำเนินการเจาะเสร็จแล้วต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล ต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ในเขตน้ำบาดาลนั้นๆ เช่นกันซึ่งการเจาะน้ำบาดาล และใช้น้ำบาดาลดังกล่าว ต้องได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลหรือผู้ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมอบหมายก่อน หากฝ่าฝืนจะมีความผิดตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และมีบทกำหนดโทษตามมาตรา 36 ทวิ แห่ง พ.ร.บ. ฉบับเดียวกัน
- ถาม ร้าน.....เลขที่.....ได้รับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล และใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล หรือไม่
- ตอบ จากการตรวจสอบข้อมูล ณ ปัจจุบันนี้ ไม่พบว่า ร้าน.....เลขที่.....ที่เกิดเหตุมีการขอรับใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล และขอรับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล แต่อย่างใด
- ถาม ท่านเคยมีสาเหตุโกรธเคืองกับร้าน.....มาก่อนหรือไม่
- ตอบ ไม่เคย

ใบต่อคำให้การ ของ**เป็น****แผ่นที่ ๒**

ถาม เหตุเกิดที่ไหน เมื่อใด

ตอบ เหตุเกิดที่ร้าน.....เลขที่.....เวลาประมาณ .....

อ่านให้ฟังแล้วรับว่าถูกต้อง

(ลงชื่อ) ..... ผู้กล่าวหา

(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ) ..... สอบสวน/พิมพ์/อ่าน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ตัวอย่างหนังสือติดตามคดี

ที่ ทส ...../.....

ชื่อส่วนราชการ

ที่อยู่.....

วัน เดือน ปี

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผลความคืบหน้าในการดำเนินคดี

เรียน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร.....

อ้างถึง คดีอาญาที่ ...../.....

ตามที่กรมทรัพย์สินทางปัญญา ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจากกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ตรวจพบการลักลอบเจาะ และลักลอบใช้น้ำบาดาลโดยไม่ได้รับใบอนุญาต เหตุเกิดที่ ..... เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... และ .....(ชื่อตำรวจหรือผู้รับมอบอำนาจ)..... ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน สภ. .... ให้ดำเนินคดีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ ฐาน “เจาะน้ำบาดาล และใช้น้ำบาดาล โดยไม่ได้รับใบอนุญาต” ซึ่งพนักงานสอบสวนได้รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษไว้ ตามคดีอาญาที่อ้างถึงเพื่อพิจารณาดำเนินคดีตามอำนาจหน้าที่ต่อไป นั้น

กรมทรัพย์สินทางปัญญา จึงขอประสานมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ผลความคืบหน้าในคดีอาญาที่อ้างถึงดังกล่าวข้างต้นว่า ปัจจุบันมีความคืบหน้าอย่างไร คดีถึงที่สุดแล้วหรือไม่อย่างไร ผลเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้งให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาน้ำบาดาลทราบ พร้อมรายละเอียดหลักฐานเอกสารที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อเป็นข้อมูลหลักฐานสำหรับการพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

ชื่อหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

โทร. ....

โทรสาร .....

ภาคผนวก 1

ความรู้พื้นฐานด้านกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่

พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา 3

“น้ำบาดาล” หมายความว่า น้ำใต้ดินที่เกิดอยู่ในชั้นดิน กรวด หาย หรือหิน ซึ่งอยู่ลึกจากผิวดิน เกินความลึกที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่จะกำหนดความลึกน้อยกว่าสิบเมตรมิได้

“เจาะน้ำบาดาล” หมายความว่า กระทำแก่ชั้นดิน กรวด หาย หรือหิน เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำบาดาล หรือเพื่อระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

“บ่อน้ำบาดาล” หมายความว่า บ่อน้ำที่เกิดจากการเจาะน้ำบาดาล

“เขตน้ำบาดาล” หมายความว่า เขตท้องที่ที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเขตน้ำบาดาล โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“กิจการน้ำบาดาล” หมายความว่า การเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลหรือการระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล

“ใช้น้ำบาดาล” หมายความว่า นำน้ำจากบ่อน้ำบาดาลขึ้นมาใช้

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้รับใบอนุญาตให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งนิติบุคคลแต่งตั้ง ให้เป็นผู้ดำเนินการด้วย

“ผู้ออกใบอนุญาต” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการน้ำบาดาล

“พนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(1) กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการเจาะน้ำบาดาล การเลิกเจาะน้ำบาดาล การใช้น้ำบาดาลแบบอนุรักษ์ การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล การเลิกใช้บ่อน้ำบาดาล การป้องกันด้านสาธารณสุข และการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ

(2) กำหนดวิธีการให้ความคุ้มครองแก่คนงานและความปลอดภัยแก่บุคคลภายนอก

มาตรา 16 “ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบกิจการน้ำบาดาลในเขตน้ำบาดาลใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในเขตน้ำบาดาลนั้นหรือไม่ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย

การขออนุญาต การอนุญาต การขอใบอนุญาต และการออกใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา 30 ทวิ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาตามวรรคสองของมาตรา 36 ทวิ แล้ว หากผู้กระทำความผิดไม่ยอมรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง อุดหรือกลบหลุม บ่อ ที่เกิดหรืออันเป็นเหตุให้เกิดความผิดนั้น ภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลได้ โดยผู้กระทำความผิดจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการกระทำนั้นทั้งสิ้น

มาตรา 31 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวเมื่อผู้ซึ่งเกี่ยวข้องร้องขอ

บัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 32 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 36 ทวิ ผู้ใดสูบน้ำบาดาลในเขตห้ามสูบน้ำบาดาลที่ประกาศตามมาตรา 5 วรรคสองหรือฝ่าฝืนมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และจะริบเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดหรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์กระทำความผิดเสียก็ได้

ในกรณีความผิดตามวรรคหนึ่ง เมื่อพนักงานอัยการร้องขอต่อศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิดรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง อุดหรือกลบหลุม บ่อ ที่เกิดหรืออันเป็นเหตุให้เกิดการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าวได้

มาตรา 45 ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีในเขตกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาคตามความจำเป็น

ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบคดีจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมายจำนวนคณะละสามคนโดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งแล้วอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

การประชุม และวิธีพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ให้เป็นไปตามประกาศที่รัฐมนตรีกำหนด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 45/1 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ความผิดตามมาตรา 36 ทวิ เฉพาะกรณีฝ่าฝืนประกาศตามมาตรา 5 วรรคสอง ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ถ้าเห็นว่าผู้ต้องหาไม่ควรถูกฟ้อง และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเปรียบเทียบให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่พนักงานสอบสวนพบว่าผู้ใดกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง และผู้นั้นยินยอมให้เปรียบเทียบให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้แก่คณะกรรมการเปรียบเทียบคดีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ผู้นั้นแสดงความยินยอมให้เปรียบเทียบ

ในกรณีที่มีการยึดหรืออายัดของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบตามวรรคหนึ่ง จะเปรียบเทียบได้ต่อเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมให้ของกลาง ที่ยึดหรืออายัดตกเป็นของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลขายหรือจำหน่ายเป็นรายได้ของแผ่นดินต่อไป

**กฎกระทรวง ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดย ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2556)**

ข้อ 2 ให้กำหนดค่าธรรมเนียม และค่าวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

(1) ค่าขอ	ฉบับละ	10 บาท
(2) ใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล		
(ก) บ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวง ที่ท่อกรูบ่อทำด้วยซีเมนต์ อิฐ หิน หรือวัสดุอื่น	ฉบับละ	100 บาท
(ข) บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของท่อกรูบ่อตอนบนสุด น้อยกว่าหนึ่งร้อยมิลลิเมตร	ฉบับละ	100 บาท
(ค) บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของท่อกรูบ่อตอนบนสุด ตั้งแต่หนึ่งร้อยมิลลิเมตร แต่น้อยกว่าสองร้อยมิลลิเมตร	ฉบับละ	500 บาท
(ง) บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของท่อกรูบ่อตอนบนสุด ตั้งแต่สองร้อยมิลลิเมตรขึ้นไป	ฉบับละ	1,000 บาท
(3) ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล		
(ก) บ่อน้ำบาดาลแบบบ่อวง ที่ท่อกรูบ่อทำด้วย ซีเมนต์ อิฐ หิน หรือวัสดุอื่น	ฉบับละ	100 บาท
(ข) บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของท่อกรูบ่อตอนบนสุด น้อยกว่าหนึ่งร้อยมิลลิเมตร	ฉบับละ	100 บาท
(ค) บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของท่อกรูบ่อตอนบนสุด ตั้งแต่หนึ่งร้อยมิลลิเมตร แต่น้อยกว่าสองร้อยมิลลิเมตร	ฉบับละ	500 บาท
(ง) บ่อน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง ของท่อกรูบ่อตอนบนสุด ตั้งแต่สองร้อยมิลลิเมตรขึ้นไป	ฉบับละ	1,000 บาท
(9) ค่าวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	ตัวอย่างละ	1,200 บาท

ค่าใช้น้ำบาดาลและค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล

กฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2543)

ค่าใช้น้ำบาดาล คือค่าใช้น้ำบาดาลที่เรียกเก็บจากผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล โดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาล ปีละ 4 งวด ดังนี้

งวดที่ 1	ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม	ต้องชำระภายในวันที่ 30 เมษายน
งวดที่ 2	ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 30 มิถุนายน	ต้องชำระภายในวันที่ 30 กรกฎาคม
งวดที่ 3	ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 30 กันยายน	ต้องชำระภายในวันที่ 30 ตุลาคม
งวดที่ 4	ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม	ต้องชำระภายในวันที่ 30 มกราคม

การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

ในเขต กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม

ประเภท	อัตราค่าใช้น้ำบาดาล	
	ห้องที่มีน้ำประปาใช้	ห้องที่ไม่มีน้ำประปาใช้
1. อุโบสถหรือปริโศก	เก็บเต็ม (8.50 บาท/ลบ.ม.)	ยกเว้น
2. - ธุรกิจ (โรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ใช้ วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตร ตามประเภท และชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด และอื่น ๆ)	เก็บเต็ม (8.50 บาท/ลบ.ม.)	ลดหย่อน เก็บเพียง 75 % ของปริมาณน้ำที่ใช้ = $8.50 \times 75\% = 6.375$ บาท/ ลบ.ม.
- ธุรกิจ (โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตร ตามประเภท และชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด)	เก็บเต็ม (8.50 บาท/ลบ.ม.)	ลดหย่อน เก็บเพียง 30 % ของปริมาณน้ำที่ใช้ = $8.50 \times 30\% = 2.55$ บาท/ลบ.ม.
3. เกษตรกรรม		
- การเพาะปลูก	เก็บเต็ม (8.50 บาท/ลบ.ม.)	ยกเว้น
- การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ใช้น้ำบาดาลไม่เกิน วันละ 50 ลบ.ม.	เก็บเต็ม (8.50 บาท/ลบ.ม.)	ยกเว้น
- การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ใช้น้ำบาดาล เกินกว่าวันละ 50 ลบ.ม. (เก็บเฉพาะส่วนที่เกิน)	เก็บเต็ม (8.50 บาท/ลบ.ม.)	ลดหย่อน เก็บในส่วนที่เกินกว่าวันละ 50 ลบ.ม. เก็บเพียง 30 % ของปริมาณน้ำที่ใช้ = $8.50 \times 30\% = 2.55$ บาท/ลบ.ม.

หมายเหตุ ในกรณีที่สถานที่ประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติจนถึงขนาดที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจการน้ำบาดาลได้ทั้งหมดหรือบางส่วนอันเป็นเหตุมาจากคุณภาพของน้ำบาดาลไม่เป็นไปตามมาตรฐานน้ำบาดาล หรือในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมีความจำเป็นต้องใช้น้ำบาดาลเพื่อฟื้นฟูสถานที่ประกอบกิจการน้ำบาดาล ให้สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาลในแต่ละงวดได้ ครั้งละไม่เกิน 3 งวด ทั้งนี้ โดยให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำห้องที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เกิดภัยธรรมชาตินั้น

การเรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล

นอกเขต กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา สมุทรปราการ สมุทรสาคร และนครปฐม

ประเภท	อัตราค่าใช้น้ำบาดาล	
	ท้องที่ที่มีน้ำประปาใช้	ท้องที่ไม่มีน้ำประปาใช้
1. อุบโภาคหรือบริโภาค	เก็บเต็ม (3.50 บาท/ลบ.ม.)	ยกเว้น
2. - ธุรกิจ (โรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ใช้ วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตร ตามประเภท และชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด และอื่น ๆ)	เก็บเต็ม (3.50 บาท/ลบ.ม.)	ลดหย่อน เก็บเพียง 75 % ของปริมาณน้ำที่ใช้ = $3.50 \times 75 \% = 2.625$ บาท/ ลบ.ม.
- ธุรกิจ (โรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้ วัตถุดิบจากผลิตภัณฑ์เกษตร ตามประเภท และชนิดที่รัฐมนตรีกำหนด)	เก็บเต็ม (3.50 บาท/ลบ.ม.)	ลดหย่อน เก็บเพียง 30 % ของปริมาณน้ำที่ใช้ = $3.50 \times 30 \% = 1.05$ บาท/ลบ.ม.
3. เกษตรกรรม - การเพาะปลูก	เก็บเต็ม (3.50 บาท/ลบ.ม.)	ยกเว้น
- การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ใช้น้ำบาดาลไม่เกิน วันละ 50 ลบ.ม.	เก็บเต็ม (3.50 บาท/ลบ.ม.)	ยกเว้น
- การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ใช้น้ำบาดาล เกินกว่าวันละ 50 ลบ.ม. (เก็บเฉพาะส่วนที่เกิน)	เก็บเต็ม (3.50 บาท/ลบ.ม.)	ลดหย่อน เก็บในส่วนที่เกินกว่าวันละ 50 ลบ.ม. เก็บเพียง 30 % ของปริมาณน้ำที่ใช้ = $3.50 \times 30 \% = 1.05$ บาท/ลบ.ม.

หมายเหตุ ในกรณีที่สถานที่ประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติจนถึงขนาดที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจการน้ำบาดาลได้ทั้งหมดหรือบางส่วนอันเป็นเหตุมาจากคุณภาพของน้ำบาดาลไม่เป็นไปตามมาตรฐานน้ำบาดาล หรือในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมีความจำเป็นต้องใช้น้ำบาดาลเพื่อฟื้นฟูสถานที่ประกอบกิจการน้ำบาดาล ให้สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับยกเว้นค่าใช้น้ำบาดาลในแต่ละงวดได้ ครั้งละไม่เกิน 3 งวด โดยให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เกิดภัยธรรมชาตินั้น

ตารางเปรียบเทียบการชำระค่าใช้น้ำบาดาล

กรณีชำระเงินค่าใช้น้ำบาดาลเกินระยะเวลาที่กำหนดต้องชำระ

ตามข้อ 7 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2540) แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2543)
ออกตามความในพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520

วัน เดือน ปี	อัตราค่าใช้น้ำบาดาล (บาท/ลบ.ม.)		กรณีชำระเกินกำหนด			
	ใน 7 จังหวัด	นอก 7 จังหวัด	1 - 30 วัน	31 - 60 วัน	61 - 90 วัน	91 วัน ขึ้นไป
ใช้บังคับตั้งแต่ 1 ส.ค. 2543 เป็นต้นไป	8.50 (1 เม.ย. 2546)	3.50 (1 ก.ค. 2537)	1.1 เท่า	1.2 เท่า	1.3 เท่า	2 เท่า

- หมายเหตุ**
- อัตราค่าใช้น้ำบาดาลที่ชำระภายในกำหนดเวลา คือ ชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มงวดถัดไป
  - อัตราค่าใช้น้ำบาดาลใน 7 จังหวัด หมายถึง กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม

ค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล

คือ เงินที่เรียกเก็บเพิ่มจากผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดนครปฐม ตามกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล และหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล พ.ศ. 2547 แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2555

โดยต้องชำระตามอัตราและภายในระยะเวลาที่กำหนด ดังนี้

ตารางเปรียบเทียบการชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล

ประเภท	อัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล
1.อุปโภคหรือบริโภค	ยกเว้น
2. ธุรกิจ	เก็บเต็ม (4.50 บาท/ลบ.ม.)
3. เกษตรกรรม	
- การเพาะปลูก	ยกเว้น
- การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ใช้น้ำบาดาลไม่เกินวันละ 50 ลบ.ม.	ยกเว้น
- การเลี้ยงสัตว์ ส่วนที่ใช้น้ำบาดาลเกิน กว่าวันละ 50 ลบ.ม. (เก็บเฉพาะส่วนที่เกิน)	เก็บเต็ม (4.50 บาท/ลบ.ม.)

ตารางเปรียบเทียบการชำระค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล

กรณีชำระเกินระยะเวลาที่กำหนดต้องชำระ

วัน เดือน ปี	อัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาล (บาท/ลบ.ม.)	กรณีชำระเกินกำหนด			
		1 - 30 วัน	31 - 60 วัน	61 - 90 วัน	91 วัน ขึ้นไป
ใช้บังคับตั้งแต่ 31 ส.ค. 2547 เป็นต้นไป	4.50	1.1 เท่า	1.2 เท่า	1.3 เท่า	2 เท่า

หมายเหตุ - อัตราค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลที่ชำระภายในกำหนดเวลา คือ ชำระภายใน 30 วัน นับแต่วันเริ่มงวดถัดไป

- ในกรณีที่สถานที่ประกอบกิจการน้ำบาดาลของผู้รับใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติจนถึงขนาดที่ทำให้ไม่สามารถประกอบกิจการน้ำบาดาลได้ทั้งหมดหรือบางส่วนอันเป็นเหตุมาจากคุณภาพของน้ำบาดาลไม่เป็นไปตามมาตรฐานน้ำบาดาล หรือในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตมีความจำเป็นต้องใช้น้ำบาดาลเพื่อฟื้นฟูสถานที่ประกอบกิจการน้ำบาดาล ให้สามารถประกอบกิจการได้ตามปกติ ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับยกเว้นค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลในแต่ละงวดได้ ครั้งละไม่เกิน 3 งวด โดยให้ผู้รับใบอนุญาตแจ้งต่อพนักงานน้ำบาดาลประจำท้องที่ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เกิดภัยธรรมชาตินั้น

ภาคผนวก 2

พนักงานเจ้าหน้าที่ในสถานะเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา และเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา

เนื่องจาก ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ได้บัญญัติว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับมาตรา 32 ได้บัญญัติเพิ่มเติมว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา”

ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 จึงจำเป็นต้องเข้าใจ คำว่า “เจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา” ให้ชัดเจนว่ามีความหมายอย่างไร เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปด้วยความถูกต้อง แต่ก่อนอื่นต้องเข้าใจก่อนว่า ข้าราชการทั่วไปตามปกติถือว่าเป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้วตามอำนาจหน้าที่ของตน แต่อาจมีกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่อื่น ก็ยังถือว่าเป็นเจ้าพนักงาน ตรงตามบทนิยามของคำว่า “เจ้าพนักงาน” ในมาตรา 1 (16) แห่งประมวลกฎหมายอาญา คือ

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

ซึ่งกรณีของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 จึงเข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย

ดังนั้น การมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย จึงต้องทำความเข้าใจในอำนาจหน้าที่ของตนประกอบด้วย

1. ตามบทนิยาม พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งได้สรุปลำเนาหน้าที่ที่ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาลไว้ในบทที่ 1 แล้ว

2. ในส่วนที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่บอกว่าการกระทำอย่างใดมีความผิด และมีบทลงโทษอย่างไร จึงมีผลทั้งในส่วนของ “การคุ้มครองตามกฎหมาย” และ “การลงโทษตามกฎหมาย” หรือเป็นข้อห้ามต่าง ๆ และผลการฝ่าฝืนข้อห้ามต่าง ๆ นั้นเอง

- ในส่วนของการคุ้มครองตามกฎหมายนั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากมีผู้ดูหมิ่น หรือแจ้งความเท็จ หรือต่อสู้อัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือข่มขืนใจให้เจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ผู้กระทำการดังกล่าวก็จะต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 มาตรา 137 มาตรา 138 และมาตรา 139 เป็นต้น
- ในส่วนของการลงโทษตามกฎหมายนั้น เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ เช่น รับสินบนในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้นั้นจะถูกลงโทษอย่างหนักตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 149 เป็นต้น

รายละเอียดข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 136 ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 137 ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 138 ผู้ใดต่อสู้อุ หรือขัดขวางเจ้าพนักงานหรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการต่อสู้อุหรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 139 ผู้ใดข่มขืนใจเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินแปดหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 140 ถ้าความผิดตามมาตรา 138 วรรคสอง หรือมาตรา 139 ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธ หรือโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ากระทำโดยอย่างอำนาจอั้งยี่หรือชองโจร ไม่ว่าอั้งยี่หรือชองโจรนั้นจะมีอยู่หรือไม่ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท

ถ้าความผิดตามมาตรานี้ได้กระทำโดยมีหรือใช้อาวุธปืนหรือวัตถุระเบิด ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษหนักกว่าโทษที่กฎหมายบัญญัติไว้ในสองวรรคก่อนกึ่งหนึ่ง

มาตรา 141 ผู้ใดถอน ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ๆ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดอายัดหรือรักษาสิ่งนั้น ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 142 ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน หรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่น ส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 143 ผู้ใดเรียกรับหรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นเป็นการตอบแทนในการที่จะจงใจหรือได้จงใจเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาลโดยวิธีอันทุจริตหรือผิดกฎหมายหรือโดยอิทธิพลของตนให้กระทำการ หรือไม่กระทำการในหน้าที่อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 144 ผู้ใดให้ ขอให้หรือรับว่าจะให้ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่เจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 145 ผู้ใดแสดงตนเป็นเจ้าพนักงาน และกระทำการเป็นเจ้าพนักงาน โดยตนเองมิได้เป็นเจ้าพนักงานที่มีอำนาจกระทำการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เจ้าพนักงานผู้ใดได้รับคำสั่งมิให้ปฏิบัติการตามตำแหน่งหน้าที่ต่อไปแล้ว ยังฝ่าฝืนกระทำการใด ๆ ในตำแหน่งหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้ในวรรคแรกคู่กัน

มาตรา 146 ผู้ใดไม่มีสิทธิที่จะสวมเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของเจ้าพนักงาน สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัดหรือสมาชิกสภาเทศบาล หรือไม่มีสิทธิในยศตำแหน่ง เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือสิ่งที่มีหมายถึงเครื่องราชอิสริยาภรณ์ กระทำการเช่นนั้นเพื่อให้บุคคลอื่นเชื่อว่าตนมีสิทธิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในส่วนของความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใดเบียดบังทรัพย์สินนั้น เป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสียต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 148 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจูงใจเพื่อให้บุคคลใด มอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาทหรือประหารชีวิต

มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิก สภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษ จำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท หรือประหารชีวิต

มาตรา 150 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งโดยเห็นแก่ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานใน ตำแหน่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึง สี่แสนบาท

มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจใน ตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 152 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อ ประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปีและปรับตั้งแต่ สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท

มาตรา 153 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จ่ายทรัพย์สิน จ่ายทรัพย์สินนั้นเกินกว่าที่ควรจ่ายเพื่อ ประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสอง แสนบาท

มาตรา 154 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่หรือแสดงว่าตนมีหน้าที่เรียกเก็บหรือตรวจสอบภาษี อากร ค่าธรรมเนียม หรือเงินอื่นใด โดยทุจริตเรียกเก็บหรือละเว้นไม่เรียกเก็บภาษีอากร ค่าธรรมเนียมหรือเงิน นั้น หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 155 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่กำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้าใด ๆ เพื่อเรียกเก็บ ภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมตามกฎหมาย โดยทุจริตกำหนดราคาทรัพย์สินหรือสินค้านั้น เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เสีย ภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสียหรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปี ถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 156 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชีตามกฎหมาย โดยทุจริต แนะนำ หรือกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด เพื่อให้มีการละเว้นการลงรายการในบัญชี ลงรายการเท็จในบัญชี แก้ไขบัญชี หรือซ่อนเร้น หรือทำหลักฐานในการลงบัญชีอันจะเป็นผลให้การเสียหายอากรหรือค่าธรรมเนียมนั้นมีต้องเสีย หรือเสียน้อยกว่าที่จะต้องเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสี่แสนบาท

มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 158 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใดอันเป็นหน้าที่ของตนที่จะปกครองหรือรักษาไว้ หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

มาตรา 159 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ดูแล รักษาทรัพย์สินหรือเอกสารใด กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยฉ้อโกง ทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าของพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่ทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นในการปฏิบัติการตามหน้าที่ เพื่อเป็นหลักฐานในการยึดหรือรักษาสິงนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 160 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่รักษาหรือใช้ดวงตราหรือรอยตราของราชการหรือของผู้อื่น กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ โดยใช้ดวงตราหรือรอยตรานั้น หรือโดยยินยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 161 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความเช่นนั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

มาตรา 163 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ในการไปรษณีย์ โทรเลขหรือโทรศัพท์กระทำการอันมิชอบด้วยหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เปิด หรือยอมให้ผู้อื่นเปิด จดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(2) ทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้สูญหาย หรือยอมให้ผู้อื่นทำให้เสียหาย ทำลายหรือทำให้สูญหาย ซึ่งจดหมายหรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข

(3) กัก ส่งให้ผิดทาง หรือส่งให้แก่บุคคลซึ่งรู้ว่ามิใช่เป็นผู้ควรรับซึ่งจดหมาย หรือสิ่งอื่นที่ส่งทางไปรษณีย์หรือโทรเลข หรือ

(4) เปิดเผยข้อความที่ส่งทางไปรษณีย์ ทางโทรเลขหรือทางโทรศัพท์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 164 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน รัฐหรืออาจรู้ความลับในราชการ กระทำโดยประการใด ๆ อันมิชอบด้วยหน้าที่ ให้ผู้อื่นล่วงรู้ความลับนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 165 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย หรือคำสั่ง ซึ่งได้สั่งเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ป้องกันหรือขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมายหรือคำสั่งนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 166 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ละทิ้งงานหรือกระทำการอย่างใด ๆ เพื่อให้งานหยุดชะงักหรือเสียหาย โดยร่วมกระทำการเช่นนั้นด้วยกันตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดนั้นได้กระทำลงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกฎหมายแผ่นดิน เพื่อบังคับรัฐบาลหรือเพื่อข่มขู่ประชาชน ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในเบื้องต้นเราทราบมาแล้วว่าประมวลกฎหมายอาญา เป็นกฎหมายสารบัญญัติที่บัญญัติว่าการกระทำอย่างใดมีความผิด และมีบทลงโทษอย่างไร ซึ่งในส่วนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่บัญญัติวิธีปฏิบัติ กล่าวคือ การจะนำเอากฎหมายสารบัญญัติไปใช้จำเป็นต้องมีกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ ซึ่งเราเรียกว่ากฎหมายวิธีสบัญญัติไปใช้ประกอบด้วย ได้แก่ กฎหมายวิธีพิจารณาความต่าง ๆ เช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง พระธรรมนูญศาลยุติธรรม กฎหมายว่าด้วยพยานหลักฐาน เป็นต้น กฎหมายวิธีสบัญญัติจะกำหนดถึงวิธีการและขั้นตอนในการใช้กฎหมาย ตัวอย่างเช่น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะกำหนดตั้งแต่อำนาจของเจ้าหน้าที่ พนักงานของรัฐในการดำเนินคดีอาญา การร้องทุกข์ การสอบสวนคดีโดยเจ้าพนักงาน การฟ้องคดีต่อศาล การพิจารณาคดี การพิพากษาคดีในศาล การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ก็จะกำหนดเริ่มตั้งแต่การนำคดีแพ่งมาฟ้องร้องต่อศาล หลักเกณฑ์การฟ้องคดี การพิจารณาคดี และการบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษา

เมื่อพิจารณาจากข้อบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญาแล้ว จะเห็นได้ว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นเจ้าพนักงานตามความหมายในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดความคุ้มครองและข้อห้ามต่าง ๆ ของเจ้าพนักงาน ดังนั้น หากพบการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล จะสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ตามที่กฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาลกำหนดเท่านั้น ตัวอย่างเช่น สามารถทำบันทึกเปรียบเทียบคดีได้ในกรณีผู้กระทำความผิดยอมรับสารภาพและยินยอมให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำบันทึกเปรียบเทียบคดี แต่หากผู้กระทำความผิดไม่ยอมรับสารภาพ ก็จำเป็นต้องมีการแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดี ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่มีอำนาจหรือหน้าที่ในการแจ้งความร้องทุกข์

ทั้งนี้ ผู้มีอำนาจในการแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีคืออธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ ซึ่งในปัจจุบันอธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจในการแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดี และดำเนินการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง จนกว่าคดีจะเสร็จสิ้น คือ

1. ผู้อำนวยการสำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล เฉพาะในเขตน้ำบาดาลกรุงเทพมหานคร
2. ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เฉพาะในเขตน้ำบาดาลจังหวัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
3. นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เฉพาะในเขตน้ำบาดาลจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดนครราชสีมา ในพื้นที่เทศบาล/อบต. ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
4. ผู้อำนวยการศูนย์พิทักษ์น้ำบาดาล ทุกเขตน้ำบาดาลทั่วประเทศ

ซึ่งตามคำสั่งมอบอำนาจข้างต้น ผู้รับมอบอำนาจลำดับที่ 1 ถึง ลำดับที่ 3 ไม่สามารถมอบอำนาจต่อให้กับผู้ได้บังคับบัญชาได้ เนื่องจากในคำสั่งมอบอำนาจไม่ได้กำหนดเงื่อนไขให้สามารถมอบต่อได้

และหลังจากที่ได้มีการแจ้งความร้องทุกข์ดำเนินคดีต่อพนักงานสอบสวนแล้ว ขั้นตอนการดำเนินคดีต่อไปจะเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานต่าง ๆ หากเห็นว่าควรถูกฟ้องก็ต้องส่งเรื่องต่อให้กับพนักงานอัยการ เพื่อเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาลต่อไป แต่ในกรณีที่ต้องหาข้อมรับสารภาพและยินยอมให้เปรียบเทียบคดี และพนักงานสอบสวนเห็นว่าไม่ควรถูกฟ้อง พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจส่งเรื่องให้คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบปรับได้ แต่มีเรื่องสำคัญสำหรับกรณีนี้คือ ถ้าหากมีการยึดหรืออายัดของกลางที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด คณะกรรมการเปรียบเทียบคดี จะเปรียบเทียบได้ต่อเมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมให้ของกลางที่ยึดหรืออายัดตกเป็นของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลขายหรือจำหน่ายเป็นรายได้ของแผ่นดินต่อไป

ประเด็นที่สำคัญ คือ หากมีความจำเป็นต้องมีการจับกุมหรือยึด/อายัดของกลาง พนักงานเจ้าหน้าที่ตาม พ.ร.บ. น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา จะไม่สามารถเป็นผู้ดำเนินการจับกุมหรือยึด/อายัดของกลางได้ ถึงแม้จะเป็นเหตุการณ์ซึ่งหน้าก็ตาม จะต้องให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นผู้ดำเนินการจับกุมหรือยึด/อายัดของกลาง เราจะเป็นผู้ร่วมในการจับกุมหรือยึด/อายัดของกลางเท่านั้น แต่มีหน้าที่ที่สำคัญในการเข้าร่วมก็คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญเรื่องกฎหมายน้ำบาดาลหรือไม่ทราบว่าสิ่งของที่ ยึด/อายัด เรียกว่าอะไร ดังนั้น เราในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงต้องสามารถแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ/เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง/พนักงานสอบสวน ทราบว่า การกระทำผิดดังกล่าวกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิดอย่างไรและมีบทกำหนดโทษอย่างไร และสิ่งของที่ยึด/อายัด เรียกว่าอะไร เพื่อที่จะได้มีการทำบันทึกตรวจยึด/จับกุม ได้อย่างถูกต้องต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดวิธีการดำเนินการพร้อมตัวอย่างในบทที่กล่าวมาแล้วตอนต้นเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่ตามข้อร้องเรียน/แจ้งเบาะแส หรือสถานที่ที่ต้องสงสัยว่าจะมีการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาล

รายละเอียดข้อกำหนดเกี่ยวกับเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

หลักทั่วไป

มาตรา 2 ในประมวลกฎหมายนี้

- (1) “ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรมหรือผู้พิพากษา ซึ่งมีอำนาจทำการอันเกี่ยวกับคดีอาญา
- (2) “ผู้ต้องหา” หมายความว่า บุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาล
- (3) “จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้วโดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด
- (4) “ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่งรวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6
- (5) “พนักงานอัยการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้ จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้
- (6) “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน
- (7) “คำร้องทุกข์” หมายความว่า การที่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ว่ามีผู้กระทำความผิดขึ้น จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดหรือไม่ก็ตาม ซึ่งกระทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้เสียหาย และการกล่าวหาเช่นนั้นได้กล่าวโดยมีเจตนาจะให้ผู้กระทำความผิดได้รับโทษ

(8) “คำกล่าวโทษ” หมายความว่า การที่บุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่ผู้เสียหายได้กล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ว่ามีบุคคลรู้ตัวหรือไม่ก็ได้ กระทำ ความผิดอย่างหนึ่งขึ้น

(9) “หมายอาญา” หมายความว่า หนังสือบ่งการที่ออกตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้สั่งให้เจ้าหน้าที่ทำการจับ ชัง จำคุก หรือปล่อยผู้ต้องหา จำเลย หรือนักโทษหรือให้ทำการค้น รวมทั้งสำเนาหมายจับหรือหมายค้นอันได้รับรองว่าถูกต้อง และคำบอกกล่าวทางโทรเลขว่าได้ออกหมายจับหรือหมายค้นแล้ว ตลอดจนสำเนาหมายจับหรือหมายค้นที่ได้ส่งทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๗๗

(10) “การสืบสวน” หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(11) “การสอบสวน” หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ

(12) “การไต่สวนมูลฟ้อง” หมายความว่า กระบวนไต่สวนของศาลเพื่อวินิจฉัยถึงมูลคดีซึ่งจำเลยต้องหา

(13) “ที่รโหฐาน” หมายความว่า ที่ต่าง ๆ ซึ่งมีใช้ที่สาธารณสถานตั้งบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา

(14) “โจทก์” หมายความว่า พนักงานอัยการ หรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาลหรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน

(15) “คู่ความ” หมายความว่า โจทก์ฝ่ายหนึ่งและจำเลยอีกฝ่ายหนึ่ง

(16) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ให้รวมทั้งพศติ เจ้าพนักงานกรมสรรพสามิต กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า พนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเจ้าพนักงานอื่น ๆ ในเมื่อทำการอันเกี่ยวกับการจับกุมปราบปรามผู้กระทำความผิด ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องจับกุมหรือปราบปราม

(17) “พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่” หมายความว่า เจ้าพนักงานดังต่อไปนี้

(ก) ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ข) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ค) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย

(ฅ) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ง) อธิบดีกรมการปกครอง

(จ) รองอธิบดีกรมการปกครอง

(ฉ) ผู้อำนวยการกองการสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง

(ช) หัวหน้าฝ่ายและหัวหน้างานในกองการสอบสวนและนิติการกรมการปกครอง

(ซ) ผู้ตรวจราชการกรมการปกครอง

(ฌ) ผู้ว่าราชการจังหวัด

(ญ) รองผู้ว่าราชการจังหวัด

(ฎ) ปลัดจังหวัด

(ฏ) นายอำเภอ

(ฐ) ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

(ฑ) อธิบดีกรมตำรวจ

- (ต) รองอธิบดีกรมตำรวจ
  - (ณ) ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ
  - (ด) ผู้บัญชาการตำรวจ
  - (ต) รองผู้บัญชาการตำรวจ
  - (ถ) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจ
  - (ท) ผู้บังคับการตำรวจ
  - (ธ) รองผู้บังคับการตำรวจ
  - (น) หัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด
  - (บ) รองหัวหน้าตำรวจภูธรจังหวัด
  - (ป) ผู้กำกับการตำรวจ
  - (ผ) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต
  - (ฝ) รองผู้กำกับการตำรวจ
  - (พ) รองผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดเขต
  - (พ) สารวัตรใหญ่ตำรวจ
  - (ภ) สารวัตรตำรวจ
  - (ม) ผู้บังคับกองตำรวจ
  - (ย) หัวหน้าสถานีตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
  - (ร) หัวหน้ากิ่งสถานีตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรี หรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
- ทั้งนี้ หมายความว่ารวมถึงผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว แต่ผู้รักษาการแทนเจ้าพนักงานใน
- (ม) (ย) และ (ร) ต้องมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป
- (18) “สิ่งของ” หมายความว่าสิ่งสังหาริมทรัพย์ใด ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในคดีอาญาได้ ให้รวมทั้งจดหมาย โทรเลขและเอกสารอย่างอื่น ๆ
- (19) “ถ้อยคำสำนวน” หมายความว่าหนังสือใดที่ศาลจัดเป็นหลักฐานแห่งรายละเอียดทั้งหลายในการดำเนินคดีอาญาในศาลนั้น
- (20) “บันทึก” หมายความว่าหนังสือใดที่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจัดไว้เป็นหลักฐานในการสอบสวนความผิดอาญา รวมทั้งบันทึกคำร้องทุกข์และคำกล่าวโทษด้วย
- (21) “ควบคุม” หมายความว่า การคุมหรือกักขังผู้ถูกจับโดยพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในระหว่างสืบสวนและสอบสวน
- (22) “ขัง” หมายความว่า การกักขังจำเลยหรือผู้ต้องหาโดยศาล
- มาตรา 12** เอกสารซึ่งศาลหรือเจ้าพนักงานเป็นผู้ทำคำร้องทุกข์ คำกล่าวโทษ คำให้การจำเลยหรือคำร้องซึ่งยื่นต่อเจ้าพนักงานหรือศาล จักต้องเขียนด้วยน้ำหมึกหรือพิมพ์ดีดหรือพิมพ์ ถ้ามีผิดที่ใดห้ามมิให้ลบออก ให้เพียงแต่ขีดฆ่าคำผิดนั้นแล้วเขียนใหม่ ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้แก้ไขเช่นนั้นต้องลงนามยอมรับรองไว้ที่ข้างกระดาษ
- ถ้อยคำตกเติมในเอกสารดังบรรยายในมาตรานี้ ต้องลงนามย่อของผู้พิพากษาเจ้าพนักงานหรือบุคคลผู้ซึ่งตกเติมนั้นกำกับไว้
- มาตรา 17** พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจมีอำนาจทำการสืบสวนคดีอาญาได้

มาตรา 18 ในจังหวัดอื่นนอกจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดธนบุรี พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ ปลัดอำเภอ และข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิด หรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้

สำหรับในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและจังหวัดธนบุรี ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นนายร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่า นายร้อยตำรวจตรีขึ้นไป มีอำนาจสอบสวนความผิดอาญาซึ่งได้เกิดหรืออ้าง หรือเชื่อว่าได้เกิดภายในเขตอำนาจของตน หรือผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของตนได้

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา 19 มาตรา 20 และมาตรา 21 ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้น ๆ เพื่อดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวก จึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่มีที่อยู่ หรือถูกจับเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน

ในเขตท้องที่ใดมีพนักงานสอบสวนหลายคน การดำเนินการสอบสวนให้อยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนผู้เป็นหัวหน้าในท้องที่นั้น หรือผู้รักษาการแทน

มาตรา 28 บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

- (1) พนักงานอัยการ
- (2) ผู้เสียหาย

มาตรา 37 คดีอาญาเลิกกันได้ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(4) ในคดีซึ่งเปรียบเทียบได้ตามกฎหมายอื่น เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามคำเปรียบเทียบของพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว

มาตรา 39 สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไป ดังต่อไปนี้

- (1) โดยความตายของผู้กระทำผิด
- (2) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

(3) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา 37

(4) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(5) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น

(6) เมื่อคดีขาดอายุความ

(7) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ

มาตรา 40 การฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาจะฟ้องต่อศาลซึ่งพิจารณาคดีอาญาหรือต่อศาลที่มีอำนาจชำระคดีแพ่งก็ได้ การพิจารณาคดีแพ่งต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา 48 เมื่อศาลพิพากษาให้คืนทรัพย์สิน แต่ยังไม่ปรากฏตัวเจ้าของ เมื่อใดปรากฏตัวเจ้าของแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งรักษาของคืนของนั้นให้แก่เจ้าของไป

ในกรณีปรากฏตัวเจ้าของ ให้ศาลพิพากษาสั่งให้เจ้าหน้าที่ซึ่งรักษาของคืนของนั้น ให้แก่เจ้าของไป

เมื่อมีการโต้แย้งกัน ให้บุคคลที่อ้างว่าเป็นเจ้าของอันแท้จริงในทรัพย์สินนั้น ฟ้องเรียกร้องยังศาลที่มีอำนาจชำระ

มาตรา 49 แม้จะไม่มีฟ้องคดีส่วนแพ่งก็ตาม เมื่อพิพากษาคดีส่วนอาญา ศาลจะสั่งให้คืนทรัพย์สินของกลางแก่เจ้าของก็ได้

มาตรา 57 ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา 78 มาตรา 79 มาตรา 80 มาตรา 92 และมาตรา 94 แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ชั่ง จำคุก หรือคั่นในที่รโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของต้องมียึดหรือหมายของศาลสำหรับการนั้น

บุคคลซึ่งต้องชั่งหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล

มาตรา 58 ศาลมีอำนาจออกคำสั่งหรือหมายอาญาได้ภายในเขตอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา 59 ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายคั่น หรือหมายชั่ง ตามที่ศาลเห็นสมควรหรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรโดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายคั่นก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้เมื่อศาลสอบถามจนปรากฏว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับหรือหมายคั่นได้ตามมาตรา 59/1 และมีคำสั่งให้ออกหมายนั้นแล้ว ให้จัดส่งสำเนาหมายเช่นว่านี้ไปยังผู้ร้องขอโดยทางโทรศัพท์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

เมื่อได้มีการออกหมายตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอยกหมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า โดยจดบันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายไว้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ได้โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายบันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวแล้ว ให้เก็บไว้ในสารบบของศาล หากความปรากฏต่อศาลในภายหลังว่าได้มีการออกหมายไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงหมายเช่นว่านั้นได้ ทั้งนี้ ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องขอจัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา 59/1 ก่อนออกหมาย จะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายตามมาตรา 66 มาตรา 69 หรือมาตรา 71

คำสั่งศาลให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลของคำสั่งนั้นด้วย

หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอ การพิจารณา รวมทั้งการออกคำสั่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา 62 ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติทั้งหลายในประมวลกฎหมายนี้ซึ่งว่าด้วยการจับและคั่นเจ้าพนักงานผู้จัดการตามหมายนั้นต้องแจ้งข้อความในหมายให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบและถ้ามีคำขอร้อง ให้ส่งหมายนั้นให้เขาตรวจดู

การแจ้งข้อความในหมาย การส่งหมายให้ตรวจดูและวันเดือนปีที่จัดการเช่นนั้นให้บันทึกไว้ในหมายนั้น

มาตรา 69 เหตุที่จะออกหมายคั่นได้มีดังต่อไปนี้

- (1) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวน ใตส์วนมูลฟ้องหรือพิจารณา
- (2) เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยผิดกฎหมาย หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้ใช้หรือตั้งใจจะใช้ในการทำความผิด
- (3) เพื่อพบและช่วยบุคคลซึ่งได้ถูกหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
- (4) เพื่อพบบุคคลซึ่งมีหมายให้จับ
- (5) เพื่อพบและยึดสิ่งของตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาล ในกรณีที่จะพบหรือจะยึดโดยวิธีอื่นไม่ได้แล้ว

มาตรา 78 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลนั้นไม่ได้ เว้นแต่

- (1) เมื่อบุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้าดังได้บัญญัติไว้ในมาตรา 80
- (2) เมื่อพบบุคคลโดยมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่นโดยมีเครื่องมือ อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นอันสามารถอาจใช้ในการกระทำความผิด
- (3) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา 66 (2) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้
- (4) เป็นการจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หนีหรือจะหลบหนีในระหว่างถูกปล่อยชั่วคราวตามมาตรา 117

มาตรา 80 ที่เรียกว่าความผิดซึ่งหน้านั้น ได้แก่ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการใดซึ่งแทบจะไม่มีเวลาสงสัยเลยว่าเขาได้กระทำความผิดมาแล้วสด ๆ

อย่างไรก็ดี ความผิดอาญาดังระบุไว้ในบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้ ให้ถือว่าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งหน้าในกรณีดังนี้

- (1) เมื่อบุคคลหนึ่งถูกไล่จับตั้งผู้กระทำโดยมีเสียงร้องเอะอะ
- (2) เมื่อพบบุคคลหนึ่งแทบจะทันทีทันใดหลังจากการกระทำความผิดในถิ่นแถวใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุและมียังสิ่งของที่ได้อาจจากการกระทำความผิด หรือมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่นอันสันนิษฐานได้ว่าได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีร่องรอยพิรุณเห็นประจักษ์ที่เสื้อผ้าหรือเนื้อตัวของผู้นั้น

มาตรา 83 ในการจับนั้น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับนั้นว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ เว้นแต่สามารถนำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบได้ในขณะนั้น ให้นำไปที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบดังกล่าว แต่ถ้าจำเป็นก็ให้จับตัวไป

ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ หากมีหมายจับให้แสดงต่อผู้ถูกจับ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่า ผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้และถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ หรือผู้ซึ่งจะเป็นทนายความ ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวกและไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับหรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด ก็ให้เจ้าพนักงานอนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณี ในการนี้ให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นบันทึกการจับดังกล่าวไว้ด้วย

ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือจะขัดขวางการจับ หรือหลบหนีหรือพยายามจะหลบหนี ผู้ทำการจับมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น

มาตรา 84 เจ้าพนักงานหรือราษฎรผู้ทำการจับต้องเอาตัวผู้ถูกจับไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามมาตรา 83 โดยทันที และเมื่อถึงที่นั้นแล้ว ให้ส่งตัวผู้ถูกจับแก่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจของที่ทำการของพนักงานสอบสวนดังกล่าว เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

- (1) ในกรณีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้จับให้เจ้าพนักงานผู้จับนั้นแจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบ ถ้ามีหมายจับให้แจ้งให้ผู้ถูกจับทราบและอ่านให้ฟังและมอบสำเนาบันทึกการจับแก่ผู้ถูกจับนั้น

- (2) ในกรณีที่ราษฎรเป็นผู้จับ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งรับมอบตัวบันทึกชื่อ อาชีพ ที่อยู่ของผู้จับ อีกทั้งข้อความและพฤติการณ์แห่งการจับนั้นไว้ และให้ผู้จับลงลายมือชื่อกำกับไว้เป็นสำคัญเพื่อดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและรายละเอียดแห่งการจับให้ผู้ถูกจับทราบและแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบด้วยว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ และถ้อยคำของผู้ถูกจับอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้

เมื่อได้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้วให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งแจ้งให้ผู้ถูกจับทราบถึงสิทธิตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7/1 รวมทั้งจัดให้ผู้ถูกจับสามารถติดต่อกับญาติหรือผู้ซึ่งผู้ถูกจับไว้วางใจเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการจับกุมและสถานที่ที่ถูกควบคุมได้ในโอกาสแรกเมื่อผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่ง หรือถ้ากรณีผู้ถูกจับร้องขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้แจ้ง ก็ให้จัดการตามคำร้องขอนั้นโดยเร็ว และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบันทึกไว้ ในการนี้มีให้เรียกค่าใช้จ่ายใด ๆ จากผู้ถูกจับ

ในกรณีที่เป็น เจ้าพนักงานหรือราษฎรซึ่งทำการจับจะจัดการพยาบาลผู้ถูกจับเสียก่อนนำตัวไปส่งตามมาตรานี้ก็ได้

ถ้อยคำใด ๆ ที่ผู้ถูกจับให้ไว้ต่อเจ้าพนักงานผู้จับ หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจในชั้นจับกุมหรือรับมอบตัวผู้ถูกจับ ถ้าถ้อยคำนั้นเป็นคำรับสารภาพของผู้ถูกจับว่าตนได้กระทำความผิดห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐาน แต่ถ้าเป็นถ้อยคำอื่น จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดของผู้ถูกจับได้ต่อเมื่อได้มีการแจ้งสิทธิตามวรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา 83 วรรคสอง แก่ผู้ถูกจับแล้วแต่กรณี

มาตรา 84/1 พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจซึ่งมีผู้นำผู้ถูกจับมาส่งนั้น จะปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการจับโดยมีหมายของศาลให้รับดำเนินการตามมาตรา 64 และในกรณีที่ต้องส่งผู้ถูกจับไปยังศาล แต่ไม่อาจส่งไปได้ในขณะนั้น เนื่องจากเป็นเวลาศาลปิดหรือใกล้จะปิดทำการ ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจที่รับตัวผู้ถูกจับไว้มีอำนาจปล่อยผู้ถูกจับชั่วคราวหรือควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาศาลเปิดทำการ

ค้ำ

มาตรา 91 ให้นำบทบัญญัติในมาตรา 81/1 มาบังคับในเรื่องค้ำโดยอนุโลม

มาตรา 92 ห้ามมิให้ค้ำในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้ำหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจเป็นผู้ค้ำ และในกรณีดังต่อไปนี้

(1) เมื่อมีเสียงร้องให้ช่วยมาจากข้างในที่รโหฐาน หรือมีเสียงหรือพฤติกรรมอื่นใดอันแสดงได้ว่ามีเหตุร้ายเกิดขึ้นในที่รโหฐานนั้น

(2) เมื่อปรากฏความผิดซึ่งหน้ากำลังกระทำลงในที่รโหฐาน

(3) เมื่อบุคคลที่ได้กระทำความผิดซึ่งหน้า ขณะที่ถูกไล่จับหนีเข้าไปหรือมีเหตุอันแน่นแฟ้นควรสงสัยว่าได้เข้าไปซุกซ่อนตัวอยู่ในที่รโหฐานนั้น

(4) เมื่อมีพยานหลักฐานตามสมควรว่าสิ่งของที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้มาโดยการกระทำความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อจะใช้ในการกระทำความผิด หรืออาจเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์การกระทำความผิดได้ซ่อนหรืออยู่ในนั้น ประกอบทั้งต้องมีเหตุอันควรเชื่อว่าเนื่องจากการเน้นซ้ำกว่าจะเอาหมายค้ำมาได้สิ่งของนั้นจะถูกโยกย้ายหรือทำลายเสียก่อน

(5) เมื่อที่รโหฐานนั้นผู้จะต้องถูกจับเป็นเจ้าบ้าน และการจับนั้นมีหมายจับหรือจับตามมาตรา 78

การใช้อำนาจตาม (4) ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจผู้ค้ำส่งมอบสำเนาบันทึกการตรวจค้นและบัญชีทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจค้น รวมทั้งจัดทำบันทึกแสดงเหตุผลที่ทำให้สามารถเข้าค้ำได้เป็นหนังสือไว้แก่ผู้ครอบครองสถานที่ที่ถูกตรวจค้น แต่ถ้าไม่มีผู้ครอบครองอยู่ ณ ที่นั้น ให้ส่งมอบหนังสือดังกล่าวแก่บุคคลเช่นว่านั้นในทันทีที่กระทำได้ และรีบรายงานเหตุผลและผลการตรวจค้นเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไป

มาตรา 96 การค้นในที่รโหฐานต้องกระทำระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นและตก มีข้อยกเว้นดังนี้

(1) เมื่อลงมือค้นแต่ในเวลากลางวัน ถ้ายังไม่เสร็จจะค้นต่อไปในเวลากลางคืนก็ได้

(2) ในกรณีฉุกเฉินอย่างยิ่ง หรือซึ่งมีกฎหมายอื่นบัญญัติให้ค้นได้เป็นพิเศษ จะทำการค้นในเวลากลางคืนก็ได้

(3) การค้นเพื่อจับผู้ร้ายหรือผู้ร้ายสำคัญจะทำในเวลากลางคืนก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตพิเศษจากศาลตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

มาตรา 97 ในกรณีที่ค้นโดยมีหมาย เจ้าพนักงานผู้มีชื่อในหมายค้นหรือผู้รักษาการแทนซึ่งต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีขึ้นไปเท่านั้นมีอำนาจเป็นหัวหน้าไปจัดการให้เป็นไปตามหมายนั้น

มาตรา 98 การค้นในที่รโหฐานนั้นจะค้นได้แต่เฉพาะเพื่อหาตัวคนหรือสิ่งของที่ต้องการค้นเท่านั้น แต่มีข้อยกเว้นดังนี้

(1) ในกรณีที่ค้นหาสิ่งของโดยไม่จำกัดสิ่ง เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจยึดสิ่งของใด ๆ ซึ่งน่าจะใช้เป็นพยานหลักฐานเพื่อเป็นประโยชน์หรือยืนยันผู้ต้องหาหรือจำเลย

(2) เจ้าพนักงานซึ่งทำการค้นมีอำนาจจับบุคคลหรือสิ่งของอื่นในที่ค้นนั้นได้เมื่อมีหมายอีกต่างหากหรือในกรณีความผิดซึ่งหน้า

มาตรา 99 ในการค้นนั้น เจ้าพนักงานต้องพยายามมิให้มีการเสียหายและกระจัดกระจายเท่าที่จะทำได้

มาตรา 100 ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลซึ่งอยู่ในที่ซึ่งค้นหรือจะถูกค้นจะขัดขวางถึงกับทำให้การค้นไร้ผล เจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจเอาตัวผู้นั้นควบคุมไว้หรือให้อยู่ในความดูแลของเจ้าพนักงานในขณะที่ทำการค้นเท่าที่จำเป็น เพื่อมิให้ขัดขวางถึงกับทำให้การค้นนั้นไร้ผล ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าบุคคลนั้นได้เอาสิ่งของที่ต้องการพบซุกซ่อนในร่างกายเจ้าพนักงานผู้ค้นมีอำนาจค้นตัวผู้นั้นได้ดังบัญญัติไว้ตามมาตรา 85

มาตรา 101 สิ่งของซึ่งยึดได้ในการค้น ให้ห่อหรือบรรจุหีบห่อตราไว้หรือให้ทำเครื่องหมายไว้เป็นสำคัญ

มาตรา 102 การค้นในที่รโหฐานนั้น ก่อนลงมือค้นให้เจ้าพนักงานผู้ค้นแสดงความบริสุทธิ์เสียก่อน และเท่าที่สามารถจะทำได้ให้ค้นต่อหน้าผู้ครอบครองสถานที่หรือบุคคลในครอบครัวของผู้นั้น หรือถ้าหาบุคคลเช่นกล่าวนั้นไม่ได้ ก็ให้ค้นต่อหน้าบุคคลอื่นอย่างน้อยสองคนซึ่งเจ้าพนักงานได้ขอร้องมาเป็นพยาน

การค้นที่อยู่หรือสำนักงานของผู้ต้องหาหรือจำเลยซึ่งถูกควบคุมหรือขังอยู่ให้ทำต่อหน้าผู้นั้น ถ้าผู้นั้นไม่สามารถหรือไม่ตั้งใจมากักบังจะตั้งผู้แทน หรือให้พยานมากักบังก็ได้ ถ้าผู้แทนหรือพยานไม่มี ให้ค้นต่อหน้าบุคคลในครอบครัวหรือต่อหน้าพยานดังกล่าวในวรรคก่อน

สิ่งของใดที่ยึดได้ต้องให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัว ผู้ต้องหา จำเลยผู้แทนหรือพยานดูเพื่อให้รับรองว่าถูกต้อง ถ้าบุคคลเช่นกล่าวนั้นรับรองหรือไม่ยอมรับรองก็ให้บันทึกไว้

มาตรา 103 ให้เจ้าพนักงานผู้ค้นบันทึกรายละเอียดแห่งการค้น และสิ่งของที่ค้นได้นั้นต้องมีบัญชีรายละเอียดไว้

บันทึกการค้นและบัญชีสิ่งของนั้นให้อ่านให้ผู้ครอบครองสถานที่ บุคคลในครอบครัวผู้ต้องหา จำเลยผู้แทนหรือพยานฟัง แล้วแต่กรณี แล้วให้ผู้นั้นลงลายมือชื่อรับรองไว้

สอบสวน

หลักทั่วไป

มาตรา 120 ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาล โดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน

มาตรา 121 พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาทั้งปวง

แต่ถ้าเป็นคดีความผิดต่อส่วนตัว ห้ามมิให้ทำการสอบสวนเว้นแต่จะมีคำร้องทุกข์ตามระเบียบ

มาตรา 122 พนักงานสอบสวนจะไม่ทำการสอบสวนในกรณีต่อไปนี้ก็ได้

- (1) เมื่อผู้เสียหายขอความช่วยเหลือ แต่ไม่ยอมรับข้อเท็จจริงตามระเบียบ
- (2) เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีเสียหายโดยมิได้ร้องทุกข์ก่อน
- (3) เมื่อมีหนังสือกล่าวโทษเป็นบัตรสนเท่ห์ หรือบุคคลที่กล่าวโทษด้วยปากไม่ยอมบอกว่าเขาคือใคร หรือไม่ยอมลงลายมือชื่อในคำกล่าวโทษหรือบันทึกคำกล่าวโทษ

มาตรา 123 ผู้เสียหายอาจร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนได้

คำร้องทุกข์นั้นต้องปรากฏชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องทุกข์ ลักษณะแห่งความผิดพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่ความผิดนั้นได้กระทำการ ความเสียหายที่ได้รับและชื่อหรือรูปพรรณของผู้กระทำผิดเท่าที่จะบอกได้

คำร้องทุกข์นี้จะทำเป็นหนังสือหรือร้องด้วยปากก็ได้ ถ้าเป็นหนังสือต้องมีวันเดือนปีและลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ ถ้าร้องด้วยปาก ให้พนักงานสอบสวนบันทึกไว้ ลงวันเดือนปีและลายมือชื่อผู้บันทึกกับผู้ร้องทุกข์ในวันทำบันทึกนั้น

การสอบสวน

มาตรา 130 ให้เริ่มการสอบสวนโดยมิชักช้า จะทำการในที่ใด เวลาใด แล้วแต่จะเห็นสมควร โดยผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องอยู่ด้วย

มาตรา 131 ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา

มาตรา 132 เพื่อประโยชน์แห่งการรวบรวมหลักฐาน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(2) ค้นเพื่อพบสิ่งของ ซึ่งมีไว้เป็นความผิด หรือได้มาโดยการกระทำผิด หรือได้ใช้หรือสงสัยว่าได้ใช้ในการกระทำผิด หรือซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่ต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยค้น

(3) หมายเรียกบุคคลซึ่งครอบครองสิ่งของ ซึ่งอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ แต่บุคคลที่ถูกหมายเรียกไม่จำเป็นต้องมาเอง เมื่อจัดส่งสิ่งของมาตามหมายแล้ว ให้ถือเสมือนว่าได้ปฏิบัติตามหมาย

(4) ยึดไว้ซึ่งสิ่งของที่ค้นพบหรือส่งมาดังกล่าวไว้ในอนุมาตรา (๒) และ (๓)

มาตรา 140 เมื่อพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบในการสอบสวน เห็นว่าการสอบสวนเสร็จแล้ว ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิดและความผิดนั้นมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินสามปี ให้พนักงานสอบสวนงดการสอบสวน และบันทึกเหตุที่งดนั้นไว้ แล้วให้ส่งบันทึกพร้อมกับสำนวนไปยังพนักงานอัยการ

ถ้าอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าสามปี ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนไปยังพนักงานอัยการพร้อมทั้งความเห็นที่ควรให้งดการสอบสวน

ถ้าพนักงานอัยการสั่งให้งด หรือให้ทำการสอบสวนต่อไป ให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามนั้น

(2) ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด ให้ใช้บทบัญญัติในสี่มาตราต่อไปนี้

มาตรา 141 ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิด แต่เรียกหรือจับตัวยังไม่ได้ เมื่อได้ความตามทางสอบสวนอย่างใด ให้ทำความเห็นว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปพร้อมกับสำนวนยังพนักงานอัยการ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นชอบด้วยว่าควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ยุติการสอบสวนโดยสั่งไม่ฟ้องและให้แจ้งคำสั่งนี้ให้พนักงานสอบสวนทราบ

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสอบสวนต่อไป ก็ให้ส่งพนักงานสอบสวนปฏิบัติเช่นนั้น

ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าควรสั่งฟ้อง ก็ให้จัดการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ได้ตัวผู้ต้องหา ถ้าผู้ต้องหาอยู่ต่างประเทศ ให้พนักงานอัยการจัดการเพื่อขอให้ส่งตัวข้ามแดนมา

มาตรา 142 ถ้ารู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้นั้นถูกควบคุม หรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราวหรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก ให้พนักงานสอบสวนทำความเห็นตามท้องสำนวนการสอบสวน ว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องส่งไปยังพนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ส่งแต่สำนวนพร้อมด้วยความเห็นไปยังพนักงานอัยการ ส่วนตัวผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจปล่อยหรือปล่อยชั่วคราวถ้าผู้ต้องหาถูกขังอยู่ ให้ขอเองหรือขอให้พนักงานอัยการขอต่อศาลให้ปล่อย

ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นถูกขังอยู่แล้ว หรือผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไป

แต่ถ้าเป็นความผิด ซึ่งพนักงานสอบสวนเปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเปรียบเทียบนั้นแล้ว ให้บันทึกการเปรียบเทียบนั้นไว้ แล้วส่งไปให้พนักงานอัยการพร้อมด้วยสำนวน

มาตรา 143 เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตราก่อน ให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วยก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องต่อไป

(2) ในกรณีมีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง

ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมหรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้ หรือขอให้ศาลขังแล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น

มาตรา 145 ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการถ้าในนครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาดังบัญญัติไว้ในมาตรา 143

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจในนครหลวงกรุงเทพมหานครบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมด้วยความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาโดยอนุโลม

มาตรา 145/1 สำหรับการสอบสวนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าพนักงานตำรวจในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอัยการสูงสุด ถ้าในกรุงเทพมหานครให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ถ้าในจังหวัดอื่นให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งเสนอผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบแต่ทั้งนี้ มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาดังบัญญัติไว้ในมาตรา 143

ในกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในกรุงเทพมหานคร หรือผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งไปยังอัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความ หรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการหรือรองผู้บัญชาการดังกล่าวแล้วแต่กรณีไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์และถอนฎีกาโดยอนุโลม

มาตรา 146 ให้แจ้งคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ ให้จัดการปล่อยตัวไปหรือขอให้ศาลปล่อย แล้วแต่กรณี

เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องแล้ว ผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือผู้มีส่วนได้เสียมีสิทธิร้องขอต่อพนักงานอัยการเพื่อขอทราบสรุปพยานหลักฐานพร้อมความเห็นของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการสั่งคดี ทั้งนี้ ภายในกำหนดอายุความฟ้องร้อง

มาตรา 147 เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีแล้ว ห้ามมิให้มีการสอบสวนเกี่ยวกับบุคคลนั้นในเรื่องเดียวกันนั้นอีก เว้นแต่จะได้พยานหลักฐานใหม่ที่สำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหานั้นได้

วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

ฟ้องคดีอาญาและไต่สวนมูลฟ้อง

มาตรา 157 การฟ้องคดีอาญาให้ยื่นฟ้องต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีอำนาจตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

มาตรา 158 ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือ และมี

(1) ชื่อศาลและวันเดือนปี

(2) คดีระหว่างผู้ใดโจทก์ผู้ใดจำเลย และฐานความผิด

(3) ตำแหน่งพนักงานอัยการผู้เป็นโจทก์ ถ้าราษฎรเป็นโจทก์ให้ใส่ชื่อตัว นามสกุล อายุ ที่อยู่ ชาติและบังคับ

(4) ชื่อตัว นามสกุล ที่อยู่ ชาติและบังคับของจำเลย

(5) การกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงและรายละเอียดที่เกี่ยวกับเวลาและสถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้น ๆ อีกทั้งบุคคลหรือสิ่งของที่เกี่ยวข้องด้วยพอสมควรเท่าที่จะให้จำเลยเข้าใจข้อหาได้ดี

ในคดีหมิ่นประมาท ถ้อยคำพูด หนังสือ ภาพขีดเขียนหรือสิ่งอื่นอันเกี่ยวกับข้อหมิ่นประมาท ให้กล่าวไว้โดยบริบูรณ์หรือติดมาท้ายฟ้อง

(6) อ้างมาตราในกฎหมายซึ่งบัญญัติว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด

(7) ลายมือชื่อโจทก์ ผู้เรียง ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง

มาตรา 159 ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ชัดหลาบ ให้กล่าวมาในฟ้อง

ถ้ามิได้ขอเพิ่มโทษมาในฟ้อง ก่อนมีคำพิพากษาศาลชั้นต้น โจทก์จะยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมฟ้อง เมื่อศาลเห็นสมควรจะอนุญาตก็ได้

มาตรา 161 ถ้าฟ้องไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ให้ศาลสั่งโจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้องหรือยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง โจทก์มีอำนาจอุทธรณ์คำสั่งเช่นนั้นของศาล

มาตรา 162 ถ้าฟ้องถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ให้ศาลจัดการส่งต่อไปนี้

(1) ในคดีราษฎรเป็นโจทก์ ให้ไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าคดีนั้นพนักงานอัยการได้ฟ้องจำเลยโดยข้อหาอย่างเดียวกันด้วยแล้ว ให้จัดการตามอนุมาตรา (2)

(2) ในคดีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ ไม่จำเป็นต้องไต่สวนมูลฟ้อง แต่ถ้าเห็นสมควรจะสั่งให้ไต่สวนมูลฟ้องก่อนก็ได้

ในกรณีที่มีการไต่สวนมูลฟ้องดังกล่าวแล้ว ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณา

มาตรา 167 ถ้าปรากฏว่าคดีมีมูล ให้ศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาต่อไปเฉพาะกระหนงที่มีมูล ถ้าคดีไม่มีมูล ให้พิพากษายกฟ้อง

การพิจารณา

มาตรา 176 ในชั้นพิจารณา ถ้าจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจะพิพากษาโดยไม่สืบพยานหลักฐานต่อไปก็ได้ เว้นแต่คดีที่มีข้อหาในความผิดซึ่งจำเลยรับสารภาพนั้น กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลต้องฟังพยานโจทก์จนกว่าจะพอใจว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริง

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน และจำเลยบางคนรับสารภาพ เมื่อศาลเห็นสมควรจะสั่งจำหน่าคดี สำหรับจำเลยที่ปฏิเสธเพื่อให้โจทก์ฟ้องจำเลยที่ปฏิเสธนั้น เป็นคดีใหม่ภายในเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้

คำพิพากษาและคำสั่ง

มาตรา 182 คดีที่อยู่ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ถ้ามีคำร้องระหว่างพิจารณาขึ้นมา ให้ศาลสั่งตามที่เห็นควร เมื่อการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้พิพากษาหรือสั่งตามรูปความ

ให้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งในศาลโดยเปิดเผยในวันเสร็จการพิจารณา หรือภายในเวลาสามวันนับแต่เสร็จคดี ถ้ามีเหตุอันสมควร จะเลื่อนไปอ่านวันอื่นก็ได้ แต่ต้องจดรายงานเหตุนั้นไว้

เมื่อศาลอ่านให้คู่ความฟังแล้ว ให้คู่ความลงลายมือชื่อไว้ ถ้าเป็นความผิดของโจทก์ที่ไม่มา จะอ่านโดยโจทก์ไม่อยู่ก็ได้ ในกรณีที่จำเลยไม่อยู่ โดยไม่มีเหตุสงสัยว่าจำเลยหลบหนีหรือจงใจไม่มาฟัง ก็ให้ศาลออกหมายจับแล้วไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ก็ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าโจทก์หรือจำเลย แล้วแต่กรณี ได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

ในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งต้องเลื่อนอ่านไปโดยขาดจำเลยบางคน ถ้าจำเลยที่อยู่จะถูกปล่อยให้ศาลมีอำนาจปล่อยชั่วคราวระหว่างรออ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

มาตรา 185 ถ้าศาลเห็นว่าจำเลยมิได้กระทำความผิด การกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดก็ดี คดีขาดอายุความแล้วก็ดี มีเหตุตามกฎหมายที่จำเลยไม่ควรถูกต้องรับโทษก็ดี ให้ศาลยกฟ้องโจทก์ปล่อยจำเลยไป แต่ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้หรือปล่อยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

เมื่อศาลเห็นว่าจำเลยได้กระทำความผิด และไม่มีกรยกเว้นโทษตามกฎหมาย ให้ศาลลงโทษแก่จำเลยตามความผิด แต่เมื่อเห็นสมควรศาลจะปล่อยจำเลยชั่วคราวระหว่างคดียังไม่ถึงที่สุดก็ได้

มาตรา 188 คำพิพากษาหรือคำสั่งมีผลตั้งแต่วันที่ได้อ่านในศาลโดยเปิดเผยเป็นต้นไป

มาตรา 190 ห้ามมิให้แก้ไขคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งอ่านแล้ว นอกจากแก้ถ้อยคำที่เขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด

มาตรา 191 เมื่อเกิดสงสัยในการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้าบุคคลใดที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องร้องต่อศาลซึ่งพิพากษาหรือสั่ง ให้ศาลนั้นอธิบายให้แจ่มแจ้ง

มาตรา 192 ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่ง เกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้องถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้อง ให้ศาลยกฟ้องคดีนั้น เว้นแต่ข้อแตกต่างนั้นมีใช้ในข้อสาระสำคัญและทั้งจำเลยมิได้หลงต่อสู้ ศาลจะลงโทษจำเลยตามข้อเท็จจริงที่ได้ความนั้นก็ได

ในกรณีที่ข้อแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียด เช่น เกี่ยวกับเวลาหรือสถานที่กระทำความผิดหรือต่างกันระหว่างการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ กรรโชก ริดเอาทรัพย์ ฉ้อโกง โกงเจ้าหนี้ยกยอก รับของโจร และทำให้เสียหาย หรือต่างกันระหว่างการกระทำความผิดโดยเจตนากับประมาท มิให้ถือว่าต่างกันข้อสาระสำคัญ ทั้งนี้ให้ถือว่าข้อที่พิจารณาได้ความนั้นเป็นเรื่องเกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ เว้นแต่จะปรากฏแก่ศาลว่าการที่ฟ้องผิดไปเป็นเหตุให้จำเลยหลงต่อสู้แต่ทั้งนี้ ศาลจะลงโทษจำเลยเกินอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดที่โจทก์ฟ้องไม่ได้

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงบางข้อดังกล่าวในฟ้อง และตามที่ปรากฏในทางพิจารณาไม่ใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ประสงค์ให้ลงโทษ ห้ามมิให้ศาลลงโทษจำเลยในข้อเท็จจริงนั้น ๆ

ถ้าศาลเห็นว่าข้อเท็จจริงตามฟ้องนั้นโจทก์สืบสม แต่โจทก์อ้างฐานความผิดหรือบทมาตราผิด ศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยตามฐานความผิดที่ถูกต้องได้

ถ้าความผิดตามที่ฟ้องนั้นรวมการกระทำหลายอย่าง แต่ละอย่างอาจเป็นความผิดได้อยู่ในตัวเอง ศาลจะลงโทษจำเลยในการกระทำผิดอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่พิจารณาได้ความก็ได้

อุทธรณ์

มาตรา 193 คดีอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งศาลชั้นต้นในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายให้อุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ เว้นแต่จะถูกห้ามอุทธรณ์โดยประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

อุทธรณ์ทุกฉบับต้องระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเป็นลำดับ

มาตรา 193 ทวิ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำพิพากษาศาลชั้นต้นในปัญหาข้อเท็จจริงในคดีซึ่งอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่กรณีต่อไปนี้ให้จำเลยอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงได้

- (1) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกหรือให้ลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก
- (2) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุก แต่ศาลรอการลงโทษไว้
- (3) ศาลพิพากษาว่าจำเลยมีความผิด แต่รอการกำหนดโทษไว้ หรือ
- (4) จำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษปรับเกินหนึ่งพันบาท

มาตรา 198 การยื่นอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้นในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คู่ความฝ่ายที่อุทธรณ์ฟัง

ให้เป็นหน้าที่ศาลชั้นต้นตรวจอุทธรณ์ว่าควรจะรับส่งขึ้นไปยังศาลอุทธรณ์หรือไม่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าเห็นว่าไม่ควรรับให้จดเหตุผลไว้ในคำสั่งของศาลนั้นโดยชัดเจน

ในกรณีที่ตามคำพิพากษาจำเลยต้องรับโทษจำคุกหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้นและจำเลยไม่ได้ถูกคุมขัง จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้น ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ทั้งนี้ ประธานศาลฎีกาอาจออกข้อบังคับกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการแสดงตนของจำเลยก็ได้ ข้อบังคับนั้น เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

ความในวรรคสามมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ได้รับผลการลงโทษจำคุก หรือรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาคลับแล้ว

มาตรา 198 ทวิ เมื่อศาลชั้นต้นปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์อาจอุทธรณ์เป็นคำร้องอุทธรณ์ คำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ได้ คำร้องเช่นนี้ให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันฟังคำสั่งแล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องเช่นว่านั้นไปยังศาลอุทธรณ์พร้อมด้วยอุทธรณ์ และคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น เมื่อศาลอุทธรณ์เห็นสมควรตรวจสอบสำนวนเพื่อส่งคำร้องเรื่องนั้น ก็ให้ส่งศาลชั้นต้นส่งมาให้ ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้องนั้นแล้วมีคำสั่งยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุดแล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน

การบังคับตามคำพิพากษา

มาตรา 245 ภายใต้งบังคับแห่งมาตรา 246, 247 และ 248 เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ให้บังคับคดีโดยไม่ชักช้า
ฯลฯ

หมายเหตุ

ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการลักลอบเจาะและลักลอบใช้น้ำบาดาลนั้น หากเราไม่เคยมีการแจ้งความร้องทุกข์หรือติดตามการดำเนินคดีในโอกาสต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้วผู้ต้องหาจะให้การรับสารภาพตั้งแต่ขั้นตอนการจับกุมและขั้นตอนของพนักงานสอบสวน และเราจะได้ยินคำว่า “การฟ้องคดีด้วยวาจา” เป็นประจำ ทั้งนี้การฟ้องคดีอาญาด้วยวาจานั้น อธิบายโดยสรุปได้ว่า ในคดีความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างสูงไว้ให้จำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำหรือสั่งผู้ต้องหามายังหรือไปพบพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวน และให้ฟ้องด้วยวาจา โดยให้ศาลถามผู้ต้องหาว่าจะให้การประสารใจ และถ้าผู้ต้องหายังให้การรับสารภาพ ให้ศาลบันทึกคำฟ้อง คำรับสารภาพ และทำคำพิพากษาในบันทึกฉบับเดียวกันแล้วให้โจทก์ จำเลยลงชื่อไว้ในบันทึกนั้น ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ให้ศาลสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนเพื่อดำเนินการต่อไป ตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499 มาตรา 19 – 21 ดังนี้

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. 2499

แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 3) 2517

มาตรา 19 ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ผู้เสียหายหรือพนักงานอัยการจะฟ้องด้วยวาจา หรือเป็นหนังสือก็ได้ แต่ถ้าจำเลยร้องขอหรือศาลเห็นควรจะสั่งให้ฟ้องเป็นหนังสือก็ได้

มาตรา 20 ในคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลแขวงที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ถ้าผู้ต้องหาให้การรับสารภาพตลอดข้อหาต่อพนักงานสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนนำผู้ต้องหามายังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องศาลโดยมิต้องทำการสอบสวน และให้ฟ้องด้วยวาจา ให้ศาลถามผู้ต้องหาว่าจะให้การประสารใจ และถ้าผู้ต้องหายังให้การรับสารภาพ ให้ศาลบันทึกคำฟ้อง คำรับสารภาพ และทำคำพิพากษาในบันทึกฉบับเดียวกัน แล้วให้โจทก์จำเลยลงชื่อไว้ในบันทึกนั้น ถ้าผู้ต้องหาให้การปฏิเสธ ให้ศาลสั่งให้พนักงานอัยการรับตัวผู้ต้องหาคืนเพื่อดำเนินการต่อไป

มาตรา 21 ให้ศาลแขวงดำเนินการพิจารณาโดยเร็ว คำสั่งหรือคำพิพากษาจะกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ให้ทำบันทึกไว้พอได้ใจความ